

Avalent>Otsige õigusvaldkonna spetsialisti>Leia ekspert

Leia ekspert

Teave eksperdi leidmise kohta ELi riikides.

Ekspert on kohtu või poole määratud isik, kes jagab kohtumenetluse käigus oma eriteadmisi teatavas valdkonnas. Isegi juhul, kui eksperdi on määranud üks pooltest, vastutab ta kohtu ees.

Tavaliselt on eksperdi ülesanded ja vastutus sätestatud siseriiklikes õigusnormides. Enamik riike on sätestanud nõuded (haridus, koolitus ja /või sertifitseerimine) kohtumenetluses eksperdina tunnustamise kohta. Praegu ei ole liikmesriikidevahelist kokkulepet (kohtu)eksperdi esitatavate nõuete kohta ja riiklikud nimekirjad erinevad üksteisest märkimisväärselt.

Eksperte on mitut liiki:

kui ekspert kuulatakse ära tunnistajana, palutakse tal tõlgendada asjaolusid ja/või esitada arvamus, mis põhineb tema teadmistel teatavas valdkonnas või kogemustel, mis aitavad selgitada poolte väiteid;

tehnilisel eksperdil palutakse esitada oma arvamus tehnilistes või teaduslikes küsimustes;

õigusekspertidiga võidakse konsulteerida välisriigi õiguses kohaldatavate õigusnormide, tavade ja õiguste osas;

teised eksperdid.

Liikmesriikide teabelehtedelt ekspertide ja ekspertteadmiste kohta leiata olemasolevad riiklikud ekspertide nimekirjad ja registrid ning teavet ekspertidele esitatavate nõuete, ekspertide tasu ja vastutuse ning ekspertiisi teostamise kohta.

Need teabelehed on koostanud Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut (European Expertise and Expert Institute (EEEI)) projekti „Leia ekspert“ käigus, mida rahastati Euroopa Komisjoni õigusprogrammi raames.

Viimati uuendatud: 17/11/2021

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehete autoriõiguste eeskirjade kohta.

Leia ekspert - Tšehhi

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Tšehhi Vabariigis on olemas ametlik ekspertide nimekiri/register.

Justiitsministeeriumi 17. aprilli 1967. aasta määrusega (nr 37/1967 Coll.) rakendatava ekspertide ja tõlkide seaduse (nr 36/1967 Coll.) paragrahvi 7 lõike 4 kohaselt peavad vannutatud ekspertide ja vandetõlkide nimekirjad olema avalikult kättesaadavad.

Ekspertide ja tõlkide nimekiri on kättesaadav [☞ siin](#) ning ekspertiisiasutuste nimekiri on kättesaadav [☞ siin](#).

Ekspertide registri pidamise eest vastutavad maakonnakohtud (*krajský soud*) ja justiitsministeerium.

Määrusega nr 37/1967 Coll. rakendatava ekspertide ja tõlkide seaduse (nr 36/1967 Coll.) paragrahvi 4 lõike 1 punktide a, c ja e kohaselt peavad eksperdid vastama registrisse kandmiseks järgmistele kriteeriumidele:

kodakondsus (Tšehhi, ELi kodakondsus pikaajalise või alalise elamisloaga, kolmanda riigi kodakondsus alalise elamisloaga);

kvalifikatsioon;

täienduskoolitus;

täielik teovõime;

ei ole kriminaalkorras karistatud.

Registreerimiseks peavad eksperdid andma vande. Vanne on järgmine: „Luban, et järgin eksperditegevuses rangelt seadusi, tegutsen erapooletult oma eksperditeadmiste kohaselt, kasutan kõiki oma teadmisi täielikult ja hoian konfidentsiaalsena fakte, millest olen eksperditegevuse käigus teada saanud“.

Nimekirja kandmiseks peavad eksperdid esitama taotluse pädevale kohtule (mõnel juhul ministeeriumile).

Eksperti võib registrist kustutada eksperdi

surma korral;

surnuks tunnistamise korral kuupäeval, mil kohus isiku otsusega surnuks tunnistab;

teovõime äravõtmise või piiramise korral kuupäeval, mil jõustub kohtuotsus teovõime äravõtmise või piiramise kohta;

lõpliku süüdimõistmise korral tahtliku kuriteo eest või lõpliku süüdimõistmise korral hooletusest tingitud süüteo eest, mis on toime pandud seoses eksperditegevusega;

kirjaliku taotluse korral ekspertide ja tõlkide nimekirjast kustutamiseks, mis on esitatud justiitsministeeriumile või maakonnakohtu esimehele, pärast selle kalendrikuu lõppu, millal taotlus ekspertide ja tõlkide nimekirjast kustutamiseks esitati justiitsministeeriumile või maakonnakohtu esimehele.

Loa lõppemist reguleeritakse täiendavalt ekspertide ja tõlkide seaduse (nr 36/1967 Coll.) paragrahvi 20b. Seda sätet kohaldatakse juhtudel, kui ekspert ei täida enam eksperdi nimetamise tingimusi või ei ole pikas perspektiivis tegevuseks suuteline (lõige 2).

Registrisse pääsemiseks ei pea ekspert kinnitama, et järgib käitumisjuhendit või eetikakoodeksit. Samas hinnatakse kandidaatide isikuomadusi ametisse nimetamise käigus. Ekspertid peavad andma vande.

Ekspertide nimekirja ajakohastavad korrapäraselt nii justiitsministeerium kui ka maakonnakohtud.

Eksperti leiab [☞ otsinguvahendi](#) abil. Sellega tehtav otsing hõlmab kõiki eksperte.

Ekspertid kantakse nimekirja spetsialiseerumise alusel. Praegu on peamisi spetsialiseerumisvaldkondi umbes 50. Spetsialiseerumisvaldkonnad on registris kättesaadavad.

Ekspert peab saatma nimekirja pidavale asutusele tegevusaruande.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Selleks et ennast eksperdi nimetada, peab isik omandama oma erialal teatava haridustaseme.

Ekspertina tegutsemiseks ei pea olema kutseliidu liige.

Ekspertid ei pea oma oskusi korrapäraselt täiendama või arendama. Jätkuva kutsealase arengu süsteemi ei ole.

III. Ekspertide tasustamine

Eksperti tasu arvutatakse eksperte ja tõlke käsitleva seaduse nr 37/1967 Sb. kohaselt.

Ekspertide tasustamisel kehtivad piirangud.

Kohtu määratud eksperdid ei saa ettemakset.

Ekspertidele tasu maksmise kohustust täidetakse järgmiselt.

Tsiviilkohtumenetlus

Menetluskulud sisaldavad eksperditasu. Kumbki pool kannab oma kulud ja oma esindaja kulud. Kohus näeb ette kohtuasjas täieliku võidu saavutanud poolele nende kulude hüvitamise, mis on tekkinud tema õiguse tõhusal teostamisel või kaitsmisel kaotanud poole vastu. Kui pool saavutab ainult osalise võidu, jaotab kohus kulude hüvitamise õiglaselt või teatab, et kummalgi osalejal ei ole õigust hüvitamisele. Menetluse tulemuste põhjal on riigil õigus saada pooltelt tagasi riigi kantud menetluskulud, kui ei eeldata nende kulude väljaarvamist kohtukulude hulgast.

Kriminaalmenetlus

Kriminaalmenetluse, sealhulgas täitemenetluse läbiviimiseks vajalikud kulud kannab riik. Kui kostja mõisteti vastavalt seadusele süüdi, peab ta maksma riigile tagasi ühekordse summa muude riigi kaetud kulude eest, kuid seda ainult juhul, kui menetluses paluti eksperdiaruannet.

Pooltel ei ole mingit võimalust saada õigusabi seoses eksperditasu maksmisega.

IV. Ekspertide vastutus

Tšehhi Vabariigi määrused ei sisalda ühtegi erisätet eksperdi vastutuse kohta. Kohaldatakse üldnorme (deliktiõigus/lepinguõigus).

Seni ei ole ekspertidel kohustust katta võimalik vastutus erialase vastutuskindlustusega. Siiski tekib kindlustuskohustus pärast kohaldatava õiguse järgmist reformi.

Eksperti vastutus ei ole seadusega piiratud.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Tšehhi Vabariigis on kohtuekspertiisi suhtes kohaldatavad peamised õigusnormid sätestatud seaduses nr 36/1967 ekspertide ja tõlkide kohta, tsiviilkohtumenetluse seadustiku seaduses nr 99/1963, kriminaalmenetluse seadustiku seaduses nr 141/1961 ja haldusmenetluse seadustiku seaduses nr 500/2004. Nende sätete ingliskeelne versioon ei ole internetis kättesaadav.

Eksperti nimetamise üldreeglid on tsiviil-, kriminaal- või halduskohtu menetluses sarnased. Eksperti staatus on kaitstud.

Tšehhi Vabariigi õigussüsteemis ei tehta vahet ekspertidest tunnistajatel, tehnilistel ekspertidel, õigusekspertidel ega muud liiki ekspertidel.

Registreeritud eksperte on kokku umbes 9000. Justiitsministeerium on ette valmistanud uue eksperte käsitleva seaduse eelnõu. Valitsus esitas eelnõu parlamendile. Eelnõu peaks jõustuma 2021. aastal.

1. Ekspertide ametisse nimetamine

Eksperte võivad nimetada kohus ja/või menetluspooled.

Tsiviil- ja halduskohtumenetluses ei ole enne menetluse algust võimalik eksperti ametisse nimetada.

Kriminaalmenetluses kohaldatakse kriminaalmenetluse seadustiku paragrahvi 105 lõiget 1: kui kriminaalmenetluse seisukohast oluliste asjaolude selgitamiseks on vaja eksperditeadmisi, küsib kriminaalmenetlusega seotud ametiasutus spetsialisti arvamust; kui selline menetlus ei ole uuritava küsimuse keerukuse tõttu piisav, nimetab kriminaalmenetlusega seotud ametiasutus eksperdi. Kohtueelses menetluses määrab eksperdi kriminaalmenetluses osalev ametikandja, kes peab eksperdi arvamust otsuse tegemiseks vajalikuks. Selleks on prokurör, kui küsimus on suunatud tagasi täiendavaks uurimiseks, või kohtumenetlust juhtiv kohtunik. Eksperti nimetamisest teavitatakse süüdistatavat ja kohtumenetluses prokurööri. Teisi isikuid teavitatakse eksperdi määramisest siis, kui peetakse vajalikuks, et nad võimaldaksid eksperdil pääseda teatud kohta või tegutseda muul viisil, mis on vajalik ekspertiisimenetluse läbiviimiseks.

1.a Eksperti nimetab kohus

Kohus võib eksperdi nimetada juhul, kui tal ei ole konkreetse juhtumise vajalikke eksperditeadmisi. Tsiviil- ja kriminaalõiguses on ka juhtumeid, kus eksperdi nimetamine on kohustuslik.

Kriminaalmenetluse seadus nr 141/1961, kriminaalmenetluse seadustiku (edaspidi „KrMS“) paragrahvi 105 lõige 1: kui kriminaalmenetluse seisukohast oluliste asjaolude selgitamiseks on vaja eksperditeadmisi, küsib kriminaalmenetlusega seotud ametiasutus spetsialisti arvamust; kui selline menetlus ei ole uuritava küsimuse keerukuse tõttu piisav, nimetab kriminaalmenetlusega seotud ametiasutus eksperdi.

Tsiviil-, kriminaal- või halduskohtu menetluses eksperdi määramisel erinevusi ei ole.

Kohtu määratud ekspertidel on seadusest tulenev kohustus teatada, kui neil tekib huvide konflikt.

Juhtudel, kui eksperdi nimetavad ametisse kohtud, kasutab kohus tema valimiseks ekspertide nimekirja või registrit, kuna kohtul on õiguslikult siduv kohustus nimetada ekspert registrist.

1.b Eksperti nimetavad pooled

Pooled võivad määrata eksperdi, kui nad seda soovivad. Menetluspoole määratud kohtuekspertide (registreeritud riiklikus avalikus kataloogis) koostatud eksperdiaruanded on sama usaldusväärsed nagu kohtu määratud eksperdi aruanded.

Eksperti määramisel ei pea pooled järgima erimenetlust ega -eeskirju.

Mõlemad kohtuvaidluse pooled ei saa määrata sama eksperti.

Kohus ei saa anda korraldust, et mõlemad pooled määraksid ühe eksperdi (näiteks väikese nõudeväärtusega või kiirmenetluses olevate juhtumite korral), selle asemel et kummalgi oleks oma ekspert.

Kohtuvaidluse pooled peavad esitama ekspertidele üksikasjalikud juhised ja küsimused, millele ekspert peaks vastama.

2 Menetlus

2.a Tsiviilkohtumenetlus

Puuduvad erinõuded, mida ekspert peab oma aruandes ja/või kohtumenetluses järgima, näiteks kohtupraktika.

Kohus ei jälgi ega kontrolli eksperdi uurimistegevuse kulgu.

Eksperti tegevuse kvaliteeti ei kontrollita (st kohtunik ei anna kohtuotsuses selle kohta hinnangut).

Eksperte küsitatakse tavaliselt kohtuprotsessi ajal.

Eksperti arvamus ei ole kohtule siduv. Ekspertiaruanne on sama kaalukas kui mis tahes muu tõend, kohtunik on kohustatud hindama seda objektiivselt ja muude tõendite taustal. Kohtu nimetatud eksperdi antud eksperdiarvamuse suhtes ei kehti täpsuse eeldust. Menetluspoole määratud kohtueksperti (registreeritud riiklikus avalikus kataloogis) koostatud eksperdiaruandel on sama õiguspädevus nagu kohtu määratud eksperdi aruandel. Pooled võivad aruande avalduste esitamisega vaidlustada.

Sellist menetlust, kus eksperdid kohtuvad või neid küsitatakse enne kohtuprotsessi, et püüda küsimusi kitsendada ja võimaldada kohtul eriarvamusi mõista, ei ole.

Ekspertidel on lubatud menetluse ajal pooltega suhelda, kuid nad peavad täitma ekspertide ja tõlkide seaduse (nr 36/1967 Coll.) paragrahvi 11 nõudeid, mille kohaselt ekspert (tõlk) ei tohi esitada arvamust (tõlkida), kui tema seos juhtumise, täitevasutuste, osalejate või nende esindajatega võib tekitada kahtlusi tema erapooletuses.

Kohe kui ekspert (tõlk) saab teada asjaoludest, mille suhtes tal on huvide konflikt, teatab ta sellest viivitamata; sama kohustus on menetluspooltel. Selle, kas eksperdil (tõlgil) ei ole lubatud esitada ekspertiisiakti (tõlget), otsustab tema ekspertiisiakti esitamiseks määranud organ. Tunnistajaid käsitlevaid sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* küsimuses, millistel juhtudel võib ekspert (tõlk) keelduda ekspertiisiakti (tõlke) esitamisest ja millistel juhtudel ekspertiisiakti (tõlget) ei nõuta.

Pooltel on kohustus eksperdiga koostööd teha. Mõnikord kutsub ekspert pooli uurimisele või küsitlusele. Eksperdil on õigus kohtuistungil tunnistajatele küsimusi esitada.

Sealjuures ei pea ekspert pooltega kohtuma, et nende märkusi koguda.

1. Ekspertiaruanne

Vorminõuded, mida ekspert aruandes peab järgima, on sätestatud ekspertide ja tõlkide seaduse paragrahvis 13 (nr [36/1967 Coll.](#)). Paragrahvis 13 on sätestatud, et kui ekspert esitab aruande kirjalikult, on ta kohustatud iga eksemplari allkirjastama ja pitseriga kinnitama; tõlgil on sama kohustus kinnitatud tõlgete korral.

Eksperdil ei nõuta esialgset aruannet.

Eksperdil ei ole kohustust käsitleda esialgses või lõpparuandes poolte argumente.

Puuduvad muud erinõuded, mida ekspert peab silmas pidama oma aruandes ja/või kohtumenetluses, näiteks kohtupraktika.

On juhtumeid, kus ekspert peab esitama täiendava aruande pärast seda, kui pooled ja kohtunik on esitanud lisaküsimusi.

Ekspert esitab oma aruande kirjalikult. Eksperdil võidakse paluda aruannet kaitsta.

2. Kohtuistung

Ekspert ei pea osalema eelistungil.

Ekspert peab osalema kohtuistungil, et vastata kohtu ja menetluspoolte küsimustele.

Ekspertere küsitletakse tavaliselt kohtuprotsessi ajal.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut (EEEI).

Viimati uuendatud: 17/05/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Taani

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Taanis on mitut liiki eksperte ning ekspertide nimetamine, nendega seotud menetlused ja see, kas on olemas ekspertide avalik nimekiri/register, sõltub kaasatud ekspertidest.

Näiteid ekspertidest:

eksperthindaja

üürivaidluskomisjoni hindaja

laste valdkonna eksperdid

ekspertarvamuse andja

tehnilised eksperdid väiksemates kohtuasjades

Teatavates valdkondades võivad ekspertideadmisi pakkuda ka organisatsioonid.

Mõnel juhul võib kohus leida eksperti siseandmebaasist, millele pääsevad juurde kõik Taani kohtud. Nende ekspertide nimetamise menetlus võib olla erinev, kuid ühine nõue kõigile ekspertidele on see, et neil peab olema laitmatu maine. Nende ekspertide nimekiri/register avaldatakse läbipaistvuse tagamiseks mõnikord ka Taani kohtute veebisaidil.

Muudel juhtudel võib kohus määrata eksperdiksi isiku, keda ta peab sobivaks ja pädevaks. Selleks on mõnel avaliku sektori organisatsioonil ekspertide register, kust kohus võib valida, kui küsimus, näiteks kohtumeditsiini valdkonnas, kuulub eksperdi pädevusse. Kui nimekirja ei ole ja kui kohtuvaidluse mõlemad pooled on sellega nõus, määrab kohus eksperdi, keda ta peab pädevaks. Ekspertidiks võib määrata ainult laitmatu mainega isikuid.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Ekspertidele kvalifikatsiooninõudeid kehtestatud ei ole. Ekspertiarvamus ei ole kohtule siduv, vaid ta võib seda vabalt hinnata. See kehtib ka tõendite tõendusjõu kohta. Kui Taani kohtuadministratsioon kaalub nende isikute taotlusi, kes sooviksid tegutseda eksperdina väiksemates kohtuasjades, konsulteerib Taani kohtuadministratsioon asjaomaste tööstusorganisatsioonidega ja küsib karistusregistri andmeid. Ekspertide haridus- või kutsealase tausta kohta muid nõudeid lisaks sellele ei ole.

III. Ekspertide tasustamine

Tasu oleneb sellest, milline ekspert juhtumiga tegeleb.

Eksperthindaja, üürivaidluskomisjoni hindaja ja laste valdkonna eksperdi tasu on kindlaks määratud ning tasustamise eeskirjad kehtestab Taani kohtuadministratsioon (kohtumenetluse seaduse artikkel 93 ja sotsiaalteenuste seaduse artikkel 172).

Tsiviilkohtumenetlustes, kus on vajalik **ekspertihinnang**, nt tehniline aruanne, ekspertitasude ettekirjutatud määrasid ega piiranguid ei ole. Tasusid ei tohi ette välja maksta. Kohtu määratud eksperdile kehtestab tema aruande ja kohtus käimise eest ning talle tekkinud kulutuste hüvitamiseks makstava tasu kohus. Enne otsuse tegemist palub kohus pooltel märkusi esitada. Samal ajal otsustab kohus, kuidas tasud poolte vahel jaotatakse (kohtumenetluse seaduse artikkel 208).

Kulud kannavad see pool, kes on esitanud kohtule ekspertiaruande tellimise taotluse, ja tema esindaja. Samas peavad teine pool ja tema esindaja tasuma kuludest selle osa, mis on seotud nende küsimustele vastamisega. Pool, kes taotleb eksperdi kutsumist kohtuistungile, kannab sellega seotud kulud. Kohus võib kohustada pooli esitama nende taotletud ekspertiaruandega seotud kulude tasumise tagatise (kohtumenetluse seaduse artikkel 208).

Kriminaalmenetlustes kehtivad ekspertiaruannete kohta sarnased eeskirjad koos vajalike muudatustega (kohtumenetluse seaduse artikkel 210).

Mis puudutab **väiksemates kohtuasjades** osalevaid tehnilisi eksperte, siis peavad nad esitama eeldatavate kulude prognoosi ning neil ei ole lubatud tehnilistele küsimustele vastata enne, kui tasu on kindlaks määratud. Seejärel peavad pooled esitama ekspertide kuluprognoozi kohta märkusi. Tähtis on silmas pidada, et kui pooled ei saa kulude tasumise tagatist anda, võib kohus otsustada, et kohtuasja jätkatakse ilma ekspertiaruandeta. Eeskirjad kehtestab Taani kohtuadministratsioon (kohtumenetluse seaduse artikkel 404).

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertide vastutuse kohta erieeskirju ei ole. Ekspert peab järgima oma eriala reguleerivaid kutsetegevuse eeskirju, olema erapooletu ja hoidma ametisaladust. Seega reguleerivad eksperdi vastutust üldised delikti- või lepingueeskirjad. Sellistes eeskirjades ei ole kehtestatud vastutuse ülempiiri.

Eksperti, kes ei täida kutsealaseid eeskirju nii, nagu on eeldatud, võib asendada, tema tasu võib vähendada või teda võib isegi vastutusele võtta.

Kuritegelik käitumine ülesande täitmisel võib kaasa tuua kriminaalsüüdistuse.

Puudub kohustus katta eksperdi võimalik vastutus erialase vastutuskindlustusega.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Ekspertiisimenetluse eeskirjad on sätestatud eri õigusaktides ja nende kohaldamine oleneb sellest, mis liiki ekspert on kaasatud. Enamiku eeskirju võib aga leida kohtumenetluse seadusest (konsolideeritud seadus 2021-09-15 nr 1835). Laste valdkonna eksperte puudutavad eeskirjad on osaliselt sätestatud sotsiaalteenuste seaduses.

Kohtumenetluse seaduse osad on tõlgitud inglise keelde.

1. Ekspertide nimetamine

Tsiviilasjades võivad eksperte määrata kas kohus või menetluspoole. Pool võib taotleda kohtult eksperdi määramist aruande esitamiseks ühe või mitme küsimuse kohta.

Kriminaalasjades otsustab kohus, kas eksperdi sekkumist on vaja, juhul kui kostja või süüdistaja on seda taotlenud. Eksperttunnistajaid võivad kutsuda nii kostja kui ka süüdistaja.

Ekspertid peavad teatama mis tahes huvide konfliktist, mis neil poole suhtes on.

Väiksemates kohtuasjades (juhtumid, millel puudub majanduslik väärtus või mille väärtus on väiksem kui 50 000 Taani krooni) võib kohtunik otsustada küsida eksperdi arvamust. Ekspertid, kes töötavad väiksemate kohtuasjadega, määrab Taani kohtuadministratsioon.

a) Eksperti määramine kohus

Kohtu eesistuja / kohus määrab üksikjuhtumi jaoks eksperthindajad jne, kui nende ekspertiisi peetakse vajalikuks. Kohtu eesistuja valib eksperthindaja asjakohasest nimekirjast/registrist/siseandmebaasist, kuid mõnel juhul ei ole tal kohustust eksperti sealt valida. Enne kui kohtu eesistuja / kohus otsustab nimetada eksperthindaja, võivad pooled selle otsuse kohta märkusi esitada.

Kui eksperdihinnangut taotlevad pooled, võivad nad nimetada vastava eksperdi, kuid nende otsus ei ole kohtule siduv. Kui pooled lepivad kokku konkreetse eksperdis, nimetab kohus ta üldjuhul ametisse (ehkki ei ole kohustatud seda tegema). Kui eksperdi määrab kohus, peaks kohus teavitama pooli isikust, kelle ta kavatses eksperdi määrata, ja lubama pooltel esitada oma märkused. Kui nimekiri/register on olemas, valib kohus või pool eksperdi tavaliselt sealt, kuid nad ei ole kohustatud seda tegema.

b) Eksperti nimetavad pooled

Kui pooled soovivad nimetada eksperdi, kes avaldaks oma arvamuse, peavad nad järgima konkreetset protsessi: kui pooled taotlevad eksperdiaruannet tsiviilasjas, peavad nad esitama kohtule kirjaliku taotluse. Taotlus peab sisaldama teavet eksperdiaruande eesmärgi ja objekti kohta, mille suhtes eksperdihindamine tehakse.

Kui kohus annab loa, peavad pooled esitama oma küsimused kohtule. Pärast küsimuste saamist määrab kohus ühe eksperdi või mitu eksperti. Nagu eespool kirjeldatud, nimetavad eksperdi ka pooled, kuid see ei ole kohtule siduv.

2. Menetlus

a) Tsiivilmenetlus

Menetlus oleneb sellest, mis liiki ekspert juhtumiga tegeleb. Mõnikord kutsutakse ekspert kohtuistungile, et ta vastaks teemaga seotud küsimustele, nt lastega seonduvatele küsimustele perekondaõiguse valdkonnas, või annaks eksperdihinnangu tehniliste küsimuste kohta. Mõnikord peab ekspert koostama ainult kirjaliku aruande. Mõni teine kord tegutseb ekspert kohtunikuna ja osaleb kohtulikus arutelus.

Allpool on esitatud kaks näidet.

Kohtu eesistuja / kohtu määratud eksperthindaja tegutseb üksikjuhtumis sarnaselt kohtunikuga (tal peavad olema spetsiifilises valdkonnas eksperditeadmised), kui tema eksperdihinnangu esitamist peetakse vajalikuks, ja osaleb kohtu aruteludes. Perekondaõiguse valdkonnas abistavad kohut lastega seonduvate küsimuste eksperdid.

Kui eksperdihinnang on mingis küsimuses asjakohane, peab ekspert vastama kohtult saadud küsimustele kohtule adresseeritud kirjalikus aruandes. Ekspert peab pooltele teatama küsimuse asjaolude kontrollimise aja ja koha. Kui eksperdiaruanne on puudulik, võib kohus anda eksperdile korralduse asjaolude kontrollimist korrata või seda kirjaliku lisaaruandega täiendada. Ekspediaruande jaoks on olemas kindlaks määratud vormid. Kohus eksperdi tegevust ei jälgi. Pärast aruande esitamist võivad pooled esitada eksperdile lisaküsimusi, kui kohus seda lubab. Seejärel otsustab kohus, kas ekspert peab lisaküsimustele vastama kirjalikult lisaaruandes või suuliselt kohtuistungil. Eksperti võib kutsuda ka kohtuistungile, et ta vastaks aruannet puudutavatele küsimustele.

Pooled esitavad ekspertide kirjalikele või suulistele arvamustele vastuväiteid kohtumenetluse ajal. Igal juhul ei ole eksperdi arvamused kunagi kohtunikule siduvad.

b) Muu

Eksperttunnistajate kasutamise võimalus on olemas ka kriminaalasjades. Neile saadetakse kutse ja tavaliselt osalevad nad kohtuistungil.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 09/05/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Saksamaa

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Olemas on põhjalikud ekspertide registrid. Eri spetsialiseerumisvaldkondi on ligikaudu 200–300.

Kaubandus- ja tööstuskodade atesteeritud eksperdid leiata [siit](#).

Käsitöönduskodade atesteeritud eksperdid leiata [siit](#).

Põllumajanduskodade atesteeritud eksperdid leiata [põllumajanduskodade piirkondlikelt veebisaitidel](#).

Arhitektide kodade atesteeritud eksperdid leiata [arhitektide kodade piirkondlikelt veebisaitidel](#).

Teavet inseneride kodade atesteeritud ekspertide ja registreeritud kohta leiata [siit](#).

Raamatupidajate kodade atesteeritud eksperdid leiata [siit](#).

Teise andmebaasi leiata vannutatud ekspertide ühenduse veebisaidilt aadressil <https://www.bvs-ev.de/sachverstaendigenverzeichnis/>.

Meditsiiniekspertidel atesteerimiskohustust ei ole. Meditsiinieksperti leidmiseks peetakse nimekirju meditsiiniühenduste piirkondlikel veebisaitidel.

Eksperti nimetamine registrist on tava, mida kohtud laialdaselt järgivad. Nõuetele vastavuse korral registreeritakse ekspert automaatselt. Riiklikult määratud registreerimiskodad vastutavad registreeritud kiire ajakohastamise eest.

Peamised õigusaktid, mida Saksamaal kohtuekspertiisi suhtes kohaldatakse, on järgmised:

Tsiviilkohtumenetluse seaduse (ZPO) § 401 jj;

kaubanduse reguleerimise seaduse § 36;

käsitööstuse reguleerimise seaduse § 91;

haldusmenetluse eeskirjad;

kriminaalmenetluse eeskirjad;

[kodade tegevusjuhised](#).

II. Eksperti kvalifikatsioon

Isiku võib kanda ekspertide nimekirja, kui tal on oma erialal eriti kõrge kvalifikatsioon. Nimekirja kandmiseks on nõutav, et taotlejal oleksid asjakohased erialased kogemused. Asjatundlikkust tuleb tõendada, esitades ekspertitöö kohta nõuetekohased dokumendid (nt elulookirjeldus, kõigi asjakohaste akadeemiliste ja kutsekvalifikatsioonide tunnistuste, töökogemuse tõendite, soovitude, aruannete, koolitustunnistuste koopiad). Kontrolli teevad ka tööstus- ja kaubandus-/käsitööstuskodad ning arhitektide ja inseneride puhul nende kutsekojad. Lisaks kvalifikatsioonile tuleb esitada teave ka täiendusõppe ja kogemuste kohta ning näidata sõltumatust ja erialast kohusetunnet.

Tunnustatud eksperdid atesteeritakse ja registreeritakse tavaliselt viieks aastaks. Enne viieaastase perioodi lõppu peavad nad selleks, et neid atesteeritaks ja seega veel viieks aastaks registreeritaks, tõendama oma pädevust, erialast kohusetunnet ja koolitustel osalemist. Atesteerimine võib sellisel juhul toimuda näiteks viieaastase registreerimisperioodi jaoks esitatavate aruannete kontrollimise ja läbivaatamise põhjal. Koolitust peavad pakkuma vastutavad asutused. Kui ekspert ei järgi talle kehtestatud reegleid või ei ajakohasta oma oskusi, on kodad volitatud ta registrist kustutama.

III. Ekspertide tasustamine

Tsiviil-, haldus- ja kriminaalasjades arvutatakse tasu [Saksamaa kohtutasude ja -hüvitiste seaduse](#) (JVEG) alusel.

Taotleda on võimalik avantsi ja ettemakseid.

Kui ekspert töötab kohtuväliselt, sõltub tasu individuaalsest hüvitislepingust.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspert vastutab ebaõige eksperdiarvamuse eest, kui arvamuse on tellinud eraisikud või kohtud. Kui kohtu jaoks töötav ekspert on tahtlikult või raske hooletuse tõttu koostanud ebaõige eksperdiarvamuse ja see ebaõige eksperdiarvamus on kohtuotsuse aluseks, on kahju kannatanud poolel võimalik pöörduda kahju eest hüvitise saamiseks kohtusse (BGB § 839 a).

Kui ekspert töötab kohtuväliselt, kohaldatakse (lepingulist) vastutust käsitlevaid üldsätteid.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

1. Ekspertide nimetamine

Eksperti nimetab kohus. Pooltel on siiski õigus teha ettepanekuid selle kohta, kes tuleks nimetada.

a) Eksperti nimetab kohus

Kohus kasutab tavaliselt ekspertide nimekirja või registrit. Kohus võib ka nimetada iga eksperti, keda peetakse sobivaks ja pädevaks. Kohtu nimetatud ekspert on ekspert, kelle on nimetanud ja keda juhendab kohus. Tema peamine kohustus on oma teadmiste piires kohut aidata.

b) Eksperti nimetavad pooled

Kui pooled lepivad teatavate isikute ekspertideks nimetamises, peab kokku nende kokkulepet järgima, kuid kohus võib piirata poolte tehtud valiku teatava arvu isikutega.

Kui pool soovib nimetada oma eksperti, kes teda abistaks, käsitletakse seda eksperti mitte kohtu-, vaid eraekspertina.

2. Menetlus

a) Tsiviilmenetlus

Kohus peab oma otsuseid põhjendama ja viitama eksperti järeldustele, kui kohus järgib eksperdiarvamust. Ekspertiarvamus ei ole kohtule siduv, kuid on otsuse tegemisel siiski sageli väga oluline. Kohapealse kontrolli korral peab ekspert võtma ühendust kõigi pooltega. Kui ekspert vajab näiteks pooltelt lisateavet, peab sellega üldjuhul tegelema kohus.

i. Ekspertiaruanne

Pooltel on võimalik määratud eksperti aruanne vaidlustada, tehes avaldusi või palgates eraeksperti ja esitades kohtule teise ekspertiisina tema aruande.

ii. Kohtuistung

Tõendite kogumiseks võib enne kohtuistungit algatada iseseisva menetluse (*selbständiges Beweisverfahren*). Sellega seoses võib eksperti nimetada enne põhimenetluse toimumist. Sellise menetluse ulatus on piiratud tõendite säilitamisega hilisema kohtumenetluse jaoks või kohtuvaidluste vältimiseks. Kohtuistungil järgitakse tegevusjuhiseid ja menetluseeskirju. Ekspert peab küsimustele vastama objektiivselt, arusaadavalt ja põhjalikult. Saksamaa menetlusõiguses riskisüütlust ei ole, kuid küsimusi võivad esitada mitte üksnes kohtunik, vaid ka vaidluse pooled.

b) Muu

Kriminaalasjades peaks kohus määrama eksperti kohtuekspertide tunnustatud registrist; teine isik tuleks valida ainult juhul, kui see on eriasjaolude tõttu vajalik, StPO § 73 punkt 2. Kohus võib eksperti tegevust suunata. Muud eeskirjad leiata [kriminaalmenetluse seadustikust](#).

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 03/12/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Eesti

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Eesti kohtuekspertiisiseaduse kohaselt on ekspert isik, kes kohtuekspertiisi tehes kasutab mitteõiguslikke eriteadmisi, seaduses sätestatud juhul ka õiguslikke eriteadmisi. Mõned eksperdid töötavad riigiasutustes („kohtuekspertid“), teised on registreeritud ekspertiisiasutuste nimekirjas.

Eestis on olemas ametlikud ekspertide nimekirjad. Nimekirjadega võivad tutvuda kõik inimesed. Nimekirjad võib alla laadida või neid võib lugeda [siin](#) ja [siin](#).

Nende nimekirjade ajakohastamise eest vastutab Eesti Kohtuekspertiisi Instituut. Isik, kes vastab kohtuekspertiisiseaduse § 6 lõike 1 punktides 1–3 ning lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud nõuetele, kantakse eespool osutatud teise nimekirja.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Kohtueksperti staatuse andmise miinimumnõuded tulenevad kohtuekspertiisiseadusest. Kohtueksperti pädevus omandatakse koolitusel.

Kohtumeditiisni ekspertide väljaõpe toimub Tartu Ülikoolis kohtumeditiisni 4aastase residentuuriprogrammi raames. Residentid omandavad kutseoskused Eesti Kohtuekspertiisi Instituudis, mis on üks Tartu Ülikooli koolitusbaase.

Kohtuekspertide koolitamiseks teistes kohtuekspertiisi valdkondades Eestis eraldi õppeasutusi ei ole. Eesti Kohtuekspertiisi Instituudis koolitatakse eksperte kogenud spetsialistide juhendamisel. Enamikul juhtudel kestab koolitus kaks aastat. Koolituskava sisaldab nii üldisi kui ka spetsiifilisemaid teemasid ning kava eesmärk on omandada eksperdi kutseoskused. Koolituskava koostamisel lähtutakse igat liiki ekspertiisi eripäradest, võttes arvesse ka koolitatava erialast akadeemilist tausta ja eelnevat töökogemust.

Kui töötaja vastab kohtuekspertiisiseaduses kohtuekspertidele kehtestatud nõuetele, on läbinud koolituse ja omandanud piisava kogemuse sõltumatute ekspertarvamuste esitamiseks, antakse talle kohtuekspertiisi staatus. Kohtuekspertidina võib tööle asuda pärast kohtuekspertiisiseaduses sätestatud kohtuekspertiisi vande andmist.

III. Ekspertide tasustamine

Ekspertiisi rahastamist on kirjeldatud kohtuekspertiisiseaduse 5. peatükis. Ekspertiisi tegemist riiklikus kohtuekspertiisi asutuses rahastatakse iga-aastasest riigieelarvest. Täpsed ekspertiisitasud on sätestatud kohtuekspertiisiseaduses (§ 26).

Ekspertide tasustamiseks erimeetodit ei ole. Enamikus olukordades nõutakse ekspertidel enne nende nimetamist, et nad esitaksid pakkumise.

Menetlusõiguses on ette nähtud ka eksperdi kulude hüvitamine.

Ekspertiisikulud hõlmavad kõiki ekspertiisiga seotud kulusid, sealhulgas kulusid, mis tekivad alltöövõtjatest ekspertide või asutuste kaasamisest. Kohtuväliste ekspertimenetluste kulud võib arvata menetluskulude hulka.

Ekspertidid võivad saada kulude katteks ettemakse.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertidid peavad ekspertiisi alustamisest teavitama kõiki menetluse kaasatud pooli. Teadvalt vale eksperdiarvamuse andmine on karistusseadustiku § 321 kohaselt kuritegu.

Ekspertidid vastutavad üldise lepingu- ja deliktiõiguse kohaselt. Lisaks on olemas kriminaalõiguse erisäte, mis reguleerib eksperdi vastutust. Valesüüdistus:

- 1) teise isiku poolt kuriteo toimepanemise kohta teadvalt valesüüdistuste esitamise eest karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega;
- 2) sama teo eest, kui sellega on kaasnenud tõendite kunstlik loomine, karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.

Ekspertidel ei ole kohustust katta oma vastutust erialase vastutuskindlustusega.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Eesti ekspertiisimenetlusi käsitlevad õigusnormid on kättesaadavad järgmistes allikates:

[Riigi Teataja](#)

[kriminaalmenetluse seadustik](#)

[tsiviilmenetluse seadustik](#)

[kohtuekspertiisiseadus](#)

Tsiviil- ja haldusmenetlustes ekspertide määramises erinevusi ei ole. Kriminaalmenetlustes nimetatakse Eesti Kohtuekspertiisi Instituudile esitatud taotluse alusel kohtuekspert, kes abistab vajaduse korral prokuröri ja kohut.

Eestis ei ole eksperdi staatus kaitstud. Ekspertidid osalevad enam kui 70%-s kriminaalasjadest, 30%-s tsiviilkohtumenetlustest ja 10%-s haldusmenetlustest.

V.1 Ekspertide nimetamine

Eksperte võivad nimetada kohus ja mõnel juhul ka menetluspooled. Ekspertidid võib nimetada ka eelotsuse- või kohtueelseks menetluseks. Ei ole kohustus nimetada nimekirjas registreeritud ekspertiisi. Kriminaalmenetluse kohtueelse etapil võib eksperdi määrata politsei (uurimisasutus) või prokurör.

Kui pooled ei nimeta ekspertiisi või kui nad ei jõua kokkuleppele, keda ekspertiks nimetada, või kui enne kohtuprotsessi on koostatud eksperdiaruanne, võib eksperdi määrata kohus. Tsiviilõiguslikes kohtuasjades peavad pooled enne eksperdi nimetamist maksma ekspertiisikulude eest tagatisraha.

Menetluspooled võivad esitada ettepanekuid eksperdi määramiseks, kuid need ei ole kohtu jaoks siduvad.

Eri kohtute poolt ja eri õigusvaldkondades eksperdi määramisel olulisi erinevusi ei ole.

Kohtu määratud ekspertidel on seadusest tulenev kohustus teatada, kui neil tekib huvide konflikt.

V.2 Menetlus

Tsiviilmenetlus

Ekspertidele kehtib üldine nõue teha oma tööd põhjalikult, täielikult ja objektiivselt ning tagada, et esitatud arvamused oleksid teaduslikult põhjendatud. Seda nõuet kohaldatakse igat liiki kohtumenetlustes.

Pooled võivad eksperdi koostatud aruande vaidlustada, andes ütlusi või esitades teise ekspertiisi.

Ekspertiisi arvamused ei ole kohtule siduvad. Kohus võib eksperdi arvamust järgida ka siis, kui üks pooltest on arvamuse kohtuprotsessi ajal vaidlustanud.

Ka siis, kui eksperdiaruanne on vaid üks tõend teiste hulgas, võtab kohus arvesse eksperdiarvamuse tõendusjõudu muude tõendite suhtes.

Sellist menetlust, mille käigus ekspertid enne kohtuprotsessi kohtuvad või neid risküsitletakse, ei ole.

Ekspertidil on lubatud olla menetluse ajal pooltega kontaktis, kui ta vajab lisateavet.

1. Ekspertiisaruanne

Eestis võib eksperdiaruandeid esitada kirjalikult ja mõnikord ka suuliselt. Kui kriminaalmenetlused välja arvatud, ei pea ekspert järgima oma aruande esitamisel kindlat struktuuri.

Ekspertidil on kohustus käsitleda lõpparuandes poolte argumente. Kui pooled taotleavad alguses aruandes ilmnenuid probleemide tõttu lisaaruannet, võib kohus anda korralduse esitada lisaaruanne. Ekspertiisaruande ebaselguse, vastuolulisuse või puuduste korral, mida ei saa lisaküsimuste esitamisega kõrvaldada, on kohtul õigus tellida teine ekspertiis. Kordusekspertiisi teeb sama või teine ekspert.

2. Kohtuistung

Ekspertidid eelistungil ei osale, kuid neid kutsutakse kohtuistungitele, et nad vastaksid kas kohtu või poolte küsimustele. On tavaline, et eksperte risküsitletakse. Eksperte võib ära kuulata telefonikonverentsi teel, kui pooled lepivad selles enne kohtuistungit kokku.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 10/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [ei](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

[Leia ekspert - Kreeka](#)

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Kreekas kantakse eksperdid nimekirja spetsialiseerumise alusel. Ekspertide registreid peavad esimese astme kohtud. Registrid on avalikud, kuid neid kasutavad ainult kohtunikud, kes soovivad määrata eksperdi. Kohus võib määrata ühe või mitu eksperti, kui ta leiab, et lahendamata küsimused eeldavad eriteadmisi. Lisaks on kohtul kohustus määrata eksperdid, kui menetluspool seda taotleb, tingimusel et kohus leiab, et küsimuste lahendamiseks on vaja eriteadmisi.

Registrisse kandmiseks peavad eksperdid kandideerima.

Pärast avalikku kutset esitada avaldus esimese astme tsiviil- või halduskohtule (kohtu ametliku veebisaidi kaudu) esitab taotleja esimese astme kohtu sekretärile oma isikuandmeid sisaldava kirjaliku avalduse, milles ta kinnitab, et

teda ei ole mõistetud süüdi ega süüdistatud kuriteos ega väärteos, mille tagajärjel on temalt võetud poliitilised õigused, temalt ei ole ära võetud kutsetunnistust,

temalt ei ole ära võetud vara kasutamise õigust maksejõuetuse või eestkoste all olemise tõttu,

ta ei ole kohtunik, prokurör ega kohtuametnik.

Pärast igal aastal toimuva kandideerimismenetluse lõppu avaldatakse ekspertide registri kavand. Pärast vastulause esitamise tähtaja lõppemist kinnitab esimese astme kohus mitmeliikmelises koosseisus lõpliku registri.

Kriminaalmenetluste jaoks haldab ekspertide registrit prokuröri ettepanekul väärtegudega tegelevate kohtunike nõukogu. Ekspertid peavad täitma järgmisi nõudeid:

nad peavad olema vanemad kui 21 aastat,

neil peab olema õigusvõime ega tohi olla vaimset puuet,

nad ei tohi olla süüdi mõistetud kuriteo või väärteo toimepanemises, mille tagajärjel on neilt võetud poliitilised õigused või vallandatud avalikust teenistusest, neilt ei tohi olla ära võetud kutsetunnistust,

nad ei ole põhjustanud ekspertiisi esemeks olevaid fakte,

nad ei tohi olla asjaomastes menetlustes pädevad kohtunikud, prokurörid, sekretärid ega kohtuametnikud,

nad ei tohi olla süüdi mõistetud samas kuriteos nagu süüdistatav ja

nad ei tohi olla kostja abikaasa, õde või vend ega lähisugulane.

Ekspertid võib registrist kustutada, kui nad seda soovivad, kui nad ei vasta enam nõuetele või kui pädev asutus nii otsustab.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Selleks et lasta ennast ekspertiks nimetada, peavad vastavad isikud olema kutseliidu liikmed.

III. Ekspertide tasustamine

Kriminaalmenetlustes maksab eksperdi töötasu riik. Tsiiviilkohtumenetlustes peab hageja tegema ettemaksu kohtu määratud ekspertide kulude katmiseks.

Kohtuprotsessi lõpus peab kulud kandma kohtuprotsessi kaotanud pool. Ekspertitasud on vabalt läbiräägitavad. Teatavatel tingimustel võivad pooled saada eksperdi töötasu maksmiseks tasuta õigusabi.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertid vastutavad üldise lepingu- ja deliktiõiguse kohaselt. Neil ei ole kohustust katta võimalik vastutus erialase vastutuskindlustusega.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Kreekas kohtuekspertiisi suhtes kohaldatavad peamised õigusnormid on Kreeka tsiiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 368–392 ja kuningliku dekreedid nr 566/1968 artikli 20 § 7, seadus 2882/2001 (sundvõõrandamise seadustik). Lisaks kohaldatakse Kreeka haldusmenetluse seadustiku artikleid 159–168 ja Kreeka kriminaalmenetluse seadustiku artikleid 183–203.

Kohtul on õigus anda korraldus tõendeid koguda, sest tõe väljaselgitamise eesmärk on ülekaalukas. Sellele õigusele seab piirid üksnes kohtumenetluse võistlevuse põhimõte.

1. Ekspertide nimetamine

Eksperte võivad nimetada kohus ja menetluspooled. Ekspertide määramine haldusmenetlustes sarnaneb ekspertide määramise korraga tsiiviilmenetlustes.

Kriminaalkohtu menetluses võib prokurör või kohus määrata eksperdi uurimisetapis. Selleks on olemas tsiiviilmenetluste ekspertide registrist erinev register ja sellesse kantud ekspert peab vastama rangematele nõuetele kui tsiiviil- ja haldusmenetluste ekspert.

a) Ekspertid määrab kohus

Kui asjassepuutuvaid fakte ei ole võimalik teisiti tuvastada, on tsiiviilkohtul õigus määrata ekspert kas *ex officio* või vaidluspoole sõnaselge taotluse alusel.

Sel juhul lükatakse suuline ärakuulamine eksperdiaruande kättesaamisest hilisemale kuupäevale. Kohtul on vaband määrata ametisse iga isik, keda ta peab ekspertiks sobivaks. Ekspert peab kohut teavitama, kui tal tekib huvide konflikt. Kohtu määratud ekspertidel on juurdepääs toimikule.

b) Ekspertid nimetavad pooled

Kreekas nimetavad menetluspooled kolme liiki eksperte: tehnilised konsultandid (tsiiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 391–392, haldusmenetluse seadustiku artikkel 167, kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 204 jj), kohtuvälised eksperdid ja eksperttunnistajad. Tehnilise konsultandi nimetab pool selleks, et kontrollida kohtu määratud eksperdi tegevust. Kohtuvälise eksperdi valib menetluspool. Menetluspooled peavad tema aruannet kasutama ja selle kohtule esitama. Vastasel juhul lükatakse see vastuvõetamatuna tagasi. Kui need nõuded on täidetud, kontrollib ja hindab kohus eksperdi arvamust oma äranägemise järgi. Aruannet ei peeta tõendiks. Pigem on see seotud poole argumentide õigusliku alusega. Eksperttunnistajad on teaduslike või tehniliste eriteadmistega tunnistajad, keda küsitleb kohus.

Kohus võib otsustada, kas ta tugineb oma otsuse põhjendamisel eksperdi arvamusele. Kohus võib tugineda oma otsuses eksperdi arvamusele isegi siis, kui ekspertiisi koostamisel on rikutud protseduurireegleid. Ent kui protseduurireegleid on rikutud olulisel määral, käsitatakse ekspertarvamust tühisena. Sel juhul ei tohi kohtunik otsuse põhjendamisel eksperdi arvamusele tugineda.

2. (Tsiiviil-)menetlus

Menetluspoole tehnilised nõustajad võivad kohtu määratud eksperte riskküsitleda, kui pooled on sellised nõustajad palganud. Eksperti ainus kohustus on esitada aruanne. Menetluspoole nimetatud ekspertidel lubatakse menetluse ajal olla menetluspooltega kontaktis, kohtu määratud eksperdid vajavad selleks kohtu luba.

a) Ekspertiaruanne

Kreeka ekspertiisimenetlustes esialgset eksperdiaruannet ei nõuta. Põhiaruande võib esitada kirjalikult või suuliselt. Ekspert ei pea järgima oma aruande esitamisel kindlat struktuuri.

Kui kohus leiab, et aruanne on puudulik, või juhul kui ekspert on põhjendamatu rikkunud oma teenistuskohustusi, võib kohus anda korralduse koostada uus või lisaaruanne kas *ex officio* või poole taotlusel. Ka võib kohus juhul, kui tegemist on eksperdi kohustuste põhjendamatu rikkumisega, anda korralduse, et kohtukulud peab tasuma ekspert.

Ekspertiaruanne võib vaidlustada menetluspoole ütluste ja teise ekspertiisi abil.

c) Kohtuistung

Kohtunik nõuab eksperdi osalemist kohtuistungil ainult erandjuhtudel.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 10/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Prantsusmaa

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Kõik apellatsioonikohtud ning Prantsuse kõrgeim tsiviil- ja kriminaalkohus (kassatsioonikohus) peavad ekspertide nimekirja või registrit.

Kohtud ja prokurörid võivad siiski vabalt määrata ekspertiks iga isiku, keda peetakse sobivaks ja pädevaks. Sellisel juhul peavad nad tehtud valikut põhjendama.

Ekspertide nimekirjad avaldatakse kohtute veebisaitidel, eelkõige [kassatsioonikohtu](#) ja apellatsioonikohtute veebisaitidel.

Kohtu nimekirja kandmiseks peab ekspert täitma järgmisi nõudeid:

olema alla 70aastane. Praktikas peab ekspert olema ekspertide nimekirja kandmiseks 35- kuni 57–58aastane

olema Euroopa Liidu kodanik

ta ei tohiks olla haavanud kellegi au, käitunud ebaõiglaselt või rikkunud head moraalitytava

talle ei tohiks olla määratud distsiplinaar- ega halduskaristusi, millega kaasneb vallandamine, registrist kustutamine, loa kehtetuks tunnistamine, heakskiidu tühistamine või loa tühistamine

tema suhtes ei tohiks olla kohaldatud eraisiku pankrotti või muid äriseadustikus ette nähtud sanktsioone

tema erialaga seotud tegevuse miinimumperioodi nõue peab olema täidetud

ta ei tohiks olla seotud ühegi tegevusega, mis on vastuolus sõltumatusega, mida on vaja kohtulike (juriidiliste) ekspertiisülesannete täitmiseks

ta peaks olema tegelenud oma põhitegevusega kohtu tööpiirkonnas.

Tõlkele spetsialiseerunud eksperdid, kes taotlevad registreerimist esimese astme kohtu nimekirjas, peavad oma eriala praktiseerima konkreetse kohtu tööpiirkonnas, või kui nad on juba pensionile jäänud, elama selles piirkonnas.

Eksperti registreerimise taotluse vaatavad läbi prokurör ja esimese astme kohtu kohtunikud. Otsuse teeb apellatsioonikohtu kohtunike kogu.

Enne registreerimist peavad eksperdid andma vande.

Kassatsioonikohtu nimekirja (riiklik nimekiri) kandmiseks peab ekspert olema registreeritud vähemalt viis aastat apellatsioonikohtu nimekirjas (piirkondlik nimekiri).

Iga esmakordselt registreeritud ekspert peab kolme aasta pärast registreerimist uuesti taotlema. Pärast seda peavad eksperdid registreerimist uuesti taotlema iga viie aasta tagant. Eksperti taasregistreerimata jätmise otsuses tuleb esitada keeldumise põhjused ja selle otsuse võib vaidlustada.

Apellatsioonikohus võib eksperdid registrist välja arvata distsiplinaarkorras ja sellist otsust on võimalik vaidlustada.

[Prantsusmaa ekspertide föderatsioon](#) on avaldanud eetikakoodeksi.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Üldiselt peavad eksperdid olema oma erialal piisavalt kvalifitseeritud.

Ekspertidel peavad olema töökogemus ja teadmised protseduurireeglitest, eelkõige ekspertiisimenetluste suhtes kohaldatavatest eeskirjadest.

Nad peavad osalema täiendusõppes ja apellatsioonikohtud kontrollivad seda iga viie aasta järel. Ekspertide täiendusõpe hõlmab järgmist:

erialakoolitus, mida pakuvad kutseorganisatsioonid;

kohtunike ja ekspertide ühenduste korraldatud koolituskursused ekspertiisimenetluste teostamise kohta.

III. Ekspertide tasustamine

Kriminaalmenetlustes on seadusega reguleeritud ekspertitasud, mis on seotud mõne ülesandega, mida ekspert täidab. Mõnes ekspertiisivaldkonnas võib prokurör või eeluurimiskohtunik kuulutada välja ekspertiisülesande pakkumismenetluse ja valida kõige soodsama pakkumise. Justiitsministeerium kannab ekspertide kulud õigusvaldkonna eelarvest.

Tsiviilasjades arvutatakse töötasu tavaliselt nii, et eksperti kohtuasjale kulutatud tundide arv korrutatakse tunnitasuga, millele lisatakse kulud ja käibemaks.

Võistlevas menetluses arvutab kohus eksperti töötasu, võttes arvesse eksperti arvamuse kvaliteeti ning seda, kas aruanne esitati tähtajaks ja millise hoolsusega ekspert oma ülesannet täitis.

Tavaliselt maksab eksperti töötasu ettemaksena hageja. Kohus võib aga anda ka korralduse, et kumbki menetlusosaline maksab osa selliste kulude ettemaksest.

Lõplikus otsuses annab kohus eksperti töötasu maksmise korralduse kaotanud poolele.

Ekspertiisimenetluse kulude katmiseks on võimalik saada õigusabi.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertidel on kohustus katta võimalik vastutus erialase vastutuskindlustusega.

Kindlustus katab eksperti tsiviil- ja kutsealase vastutuse, sealhulgas vastutuse lähetustel teistesse Euroopa Liidu liikmesriikidesse.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Kriminaalasjades võivad eksperte määrata eeluurimiskohtunik, prokurör või asjakohase pädevusega politseiametnik (*officier de police judiciaire*:

politseiametnik, kes vastavalt Prantsuse õigusele juhib kriminaaluurimist ja kes andis loa kahtlustatavad vahi alla võtta).

Kõigil muudel juhtudel määrab eksperti üksnes kohus kas *ex officio* või menetluspoole taotlusel.

Tsiviilkohtumenetlustes ei ole esialgne ekspertiaruanne kohustuslik, kuid on väga soovitatav ja sageli nõutakse seda eraldi just nendes menetlustes. Ekspert esitab kirjaliku lõpparuande. Kui ekspert peab vajalikuks konsulteerida mõnel muul erialal spetsialiseerunud tehnikuga, lisab ekspert tehniku arvamuse ekspertiaruandele. Kui aruanne ei anna kohtuotsuse jaoks piisavat alust, võib kohus nõuda ekspertiilt ütluste andmist suulisel ärakuulamisel. Lõpparuanne peab vastama igale kohtu esitatud küsimusele ja võtma arvesse kõiki märkusi, mida menetluspoolel on ekspertiisimenetluse käigus ekspertidele esitanud.

1. Ekspertide nimetamine

Eksperti (*expert de justice*) staatus on kaitstud kriminaalõigusega. Ekspert kantakse apellatsioonikohtu ja kassatsioonikohtu peetavasse nimekirja.

Prantsusmaal on 8000–10 000 õiguseksperti.

Tsiviil-, äri- ja haldusajades võib eksperte nimetada eelotsuse- või kohtueelses menetluses. Sellises kohtueelses etapis algatatakse 80% ekspertiisimenetlustest.

Kohus määrab eksperti, kui ta vajab vaidluse lahendamiseks tehnilist ekspertiisi: kohus võib eksperti määrata *ex officio* või ühe poole taotlusel. Kohtunik otsustab, milline pool teeb eksperti töötasu ettemakse.

Pooled võivad eksperti soovitada, kuid eksperdi määramise otsustab alati kohus või prokurör. Kui ei ole esitatud konkreetseid põhjuseid, tuleb ekspert valida apellatsioonikohtu koostatud nimekirjast.

Tsiviilkohtumenetluses on menetluspooled tihedalt eksperdi töösse kaasatud. Nad peavad tegema koostööd ja vastama kõikidele eksperdi esitatud dokumentaotlustele. Nad võivad seisukohtade esitamise kohtumistel otse eksperdile küsimusi esitada ja paluda eksperdil oma märkusi kommenteerida. Need võimalused on palju piiratumad kriminaalmenetlustes, kus ekspert sõltub oma töös tugevalt teda määranud kohtunikust või prokurörist.

2. Menetlus

Prantsusmaa peamised kohtuekspertiisi käsitlevad õigusaktid:

kriminaalmenetluse seadustik ja tsiviilmenetluse seadustik

29. juuni 1971. aasta seadus 71-498 õigusekspertide kohta; seadust on mitu korda muudetud, eelkõige 18. novembril 2016

23. detsembri 2004. aasta dekreet, mida on mitu korda muudetud.

Ekspertid võivad olla menetluse ajal pooltega kontaktis, järgides rangelt võistleva kohtumenetluse põhimõtet. Erandid on seotud meditsiiniliste või ärisaladustega.

Aruannetel, mida eksperdid kirjutavad, ei ole kohustuslikku struktuuri, kuid selle lünga täitmiseks on olemas algatused.

Sellegipoolest peavad eksperdid aruannetes

seletama lahti oma argumendid;

nimetama dokumendid, millele nad oma arvamuse koostamisel tuginesid;

vastama poolte ütlustele;

esitama täieliku loetelu dokumentidest, mis on neile edastatud.

Kui kohus on nõudnud esialgset aruannet, saadab ekspert selle menetluspooltele nendelt märkuste saamiseks.

Kriminaalasjades peab ekspert kohtuistungil osalema. Tsiviilkohtuasjades võib kohus paluda eksperdil kohtuistungil osaleda.

Ekspertidele võib olla kohtu otsusega pandud kohustus koostada lisaaruanne, näiteks pärast seda, kui pooled on aruannet kommenteerinud ja lisaküsimusi esitanud.

Kohus kontrollib eksperdi uurimistegevuse kulgu. See ülesanne antakse konkreetsele esimese astme kohtu kohtunikule.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 10/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Horvaatia

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Oma eksperditadmistele tuginedes osutavad kohtu määratud eksperdid kohtule eksperdiarvamuse teenust, kui see on vajalik menetluses tuvastatud asjaolude kontrollimiseks või selgitamiseks.

Maakonna- ja kaubanduskohtud peavad nimekirja ekspertidest, kelle kohtud võivad määrata, samuti nende juriidiliste isikute, instituutide, asutuste ja

riigiasutuste nimekirja, kellel on luba eksperdina tegutseda (edaspidi „juriidiliste isikute nimekiri“). Nimekirjad avaldatakse kohtute veebisaitidel.

Justiitsministeerium haldab ainulaadset elektroonilist [nimekirja ekspertidest, keda kohtud võivad määrata](#) ja mis on sorditud ekspertide erialavaldkondade järgi, ning kogu Horvaatia Vabariigi territooriumi hõlmavat [juriidiliste isikute nimekirja](#), ning avaldab need [oma veebisaidil](#).

Ekspertide nimekirja kandmise menetlus algatatakse taotlusega, mis esitatakse selle maakonna- või kaubanduskohtu esimehele, kelle kohtualluvusse kuulub kaebuse esitaja elukoht või juriidilise isiku asukoht. Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingule allkirjutanud riikide kodanikud, kellel ei ole alalist elukohta Horvaatia Vabariigis, peavad esitama määramisotluse Zagrebi maakonnakohtule või Zagrebi kaubanduskohtule.

Kui nimekirja kandmiseks esitatud kandidaat vastab nõuetele, saadab vastava maakonna- või kaubanduskohtu esimees enne kandidaadi nimekirja kantud eksperdiksi nimetamise üle otsustamist kandidaadi eksamil, kus hinnatakse tema teadmisi kohtusüsteemi struktuurist, avalikust haldusest ja õigusterminoloogiast. Eksami korraldavad maakonnakohtute admistite hindamise komiteed, mille esimees ja kaks liiget on selle kohtu kohtunikud.

Täistööajaga töökohta taotleb kandidaat, kellel on õigusteaduste kraad, ei pea eksamit tegema. Asjakohase kohtu esimees suunab registreerimiseks esitatud ja eksami sooritanud kandidaadi kutsealasele täienduskoolituse kohtuekspertide erialaliidus. (Kehtivat tööloa (liitsentsi) omav kohtuekspert ja töötajad, kes teevad ekspertiisi instituutides, asutustes ja valitsusasutustes, ei ole seevastu kohustatud läbima kutsealast täienduskoolitust valdkondades, milles nendel instituutidel, asutustel ja valitsusasutustel on ekspertiisi tegemise luba).

Pärast seda, kui kandidaat on kutsealase täienduskoolituse läbinud, ja pärast tõendite kogumist registreeritud eksperdiksi nimetamise õiguspärasuse või kohtuekspertiisi tegemise tingimuste täitmise kohta teeb vastava maakonna- või kaubanduskohtu esimees taotluse kohta otsuse.

Kohtu määratud eksperdid või juriidilised isikud peavad olema kindlustatud kogu ekspertiisi tegemise aja jooksul. Tõendid sõlmitud vastutuskindlustuslepingu kohta (kindlustuspoliisi) tuleb esitada pädeva maakonna- või kaubanduskohtu esimehele enne nimekirja kandmist ja igal järgneval aastal ametisse nimetamise või kinnitamise perioodi jooksul.

Ekspertid nimetatakse ametisse neljaks aastaks. Juriidilisele isikule, instituudile, asutusele või valitsusasutusele antakse kohtuekspertiisi tegemise luba neljaks aastaks.

Ametisse nimetatud ekspert annab vande kohtu esimehe ees, kes nimetas ta registreeritud eksperdiksi.

Pärast eksperdiksi määramise tähtaja möödumist võib nimekirja kantud eksperdi neljaks aastaks uuesti ametisse nimetada ning juriidilise isiku, instituudi, asutuse või riigiasutuse võib kohtuekspertiisi tegemiseks uuesti kinnitada. Uue ametisse nimetamise või kinnitamise taotlus tuleb esitada hiljemalt 30 päeva enne kehtiva ametisse nimetamise lõppemist.

Vastava maakonna- või kaubanduskohtu esimees tühistab (ajutiselt) eksperdi registrisse kandmise,

kui ekspert seda taotleb,

kui muutub eksperdi elukoht, kui tehakse kindlaks, et registreerimise tingimused ei olnud täidetud või määramise tingimused ei ole enam täidetud,

kui ekspert on pädeva asutuse lõpliku otsuse alusel tunnistatud ebasobivaks, et tegutseda valdkonnas, milles ta ametisse nimetati,

kui eksperdiit on lõpliku kohtuotsusega võetud õigus- ja teovõime,

kui ta on süüdi mõistetud avalikku teenistusse võtmist takistavas kuriteos,

kui ta täidab eksperdiülesandeid pahauskselt või hooletult,

kui ta ei esita ettenähtud tähtaja lõpuks tõendit registreeritud eksperdi ülesannete täitmise jaoks vajaliku vastutuskindlustuslepingu sõlmimise kohta,

kui ta ei järgi sätteid ekspertiisi käigus teadaasaadud teabe saladuses hoidmise kohta.

Vastava maakonna- või kaubanduskohtu esimees kustutab eksperdi alaliselt nimekirjast juhul, kui ekspert teeb kohtu määratud eksperdi tööd pärast seda, kui jõustus tema ajutise tagasilükkamise või tema ülesannete täitmise keelamise korraldus.

Ekspertid või juriidilised isikud, kellel on õigus tegutseda kohtu määratud eksperdina, on kohustatud teatama igast oma andmete muutmisest viivitamata kohtule, kes nad ametisse nimetas või kes andis loa nad nimekirja kanda. Kohtul on kohustus kanda need muudatused viivitamata nimekirjadesse, kus on registreeritud eksperdid või juriidilised isikud, keda kohtud võivad eksperdina kasutada.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Määruses kohtu määratavate ekspertide kohta (Horvaatia ametlik väljaanne nr 38/14, nr 123/15, nr 29/16 parandus ja nr 61/19) kehtestatakse ekspertide määramise tingimused ja kord ning nende õigused ja kohustused.

Isik võib töötada kohtu määratud eksperdina, kui ta täidab järgmisi nõudeid:

- 1) ta on Horvaatia Vabariigi kodanik, Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigi kodanik,
- 2) ta on suuteline täitma kohtu määratud eksperdi ülesandeid,
- 3) ta on töötanud pärast asjakohaste õpingute läbimist või koolide lõpetamist oma kutsealal, nimelt:
vähemalt kaheksa aastat – kui ta on omandanud ülikooli kraadi või spetsialisti teaduskraadi;
vähemalt kümme aastat – kui ta on läbinud vastava bakalaureuseõppe või bakalaureuse taseme kutseõppe;
vähemalt 12 aastat – kui ta on omandanud asjakohase keskhariduse ning kui tal ei ole asjakohast bakalaureuse- või bakalaureuse taseme kutsekraadi või spetsialisti bakalaureuse- või teaduskraadi,
- 4) ta on edukalt läbinud teadmiste kontrolli kohtusüsteemi korralduse, riigihalduse ja õigusterminoloogia kohta,
- 5) ta on edukalt läbinud vastava kutsealiidu määratud kutsealase täienduskoolituse,
- 6) ta on sõlminud kohtu nimetatud eksperdi töö tegemiseks vajaliku vastutuskindlustuslepingu,
- 7) ta on omandanud oma ekspertiisivaldkondades asjakohased kraadid,
- 8) tema avalikku teenistusse asumisele ei ole takistusi.

Kutsealane täienduskoolitus ei tohi kesta kauem kui üks aasta. Kutsealiidud on kohustatud määrama kutsealase täienduskoolituse nõustajad. Registreeritud eksperdi võib nimetada koolitusnõustajaks, kui tal on vähemalt viieaastane töökogemus kohtu määratud eksperdina. Nõustajate nimekirja edastatakse maakonna- ja kaubanduskohtutele. Kutsealasele täienduskoolitusele suunatud kandidaadi suutlikkus täita kohtu määratud eksperdi ülesandeid tehakse kindlaks taotleja läbitud täienduskoolituse aruande põhjal. Kuu aja jooksul pärast täienduskoolituse läbimist peab asjaomane kutsealiit koostama koolitusnõustaja kirjalikule aruandele tuginedes kirjaliku arvamuse kandidaadi koolituse edukuse ja selle kohta, kas kandidaat on pädev täitma kohtu määratud eksperdi ülesandeid. Vastav kutsealiit on kohustatud saatma selle aruande vastava maakonna- või kaubanduskohtu esimehele.

Eriarstid vastavad nimekirja kandmise nõuetele pärast erialaeksami läbimist.

Juriidilistel isikutel on õigus kohtuekspertiisi teha,

kui nad on ka oma valdkonnas teataval alal registreeritud;

kui nende töötajad on kantud selle valdkonna ekspertide nimekirja, mille jaoks kinnitust taotletakse;

kui neil on kohtuekspertiisi tegemiseks sõlmitud vastutuskindlustusleping.

III. Ekspertide tasustamine

Kohtumenetlustes valitakse eksperdid peamiselt registreeritud ekspertide nimekirjadest.

Kohtu nimetatud ekspertidel on õigus saada tasu ja hüvitist materiaalsete kulude eest. Hüvitise suuruse määrab kohus kindlaks individuaalselt vastavalt kohtu määratud ekspertide materiaalsete kulude hüvitamise ja tasude spetsiaalsele hinnakirjale. Kõnealune hinnakiri on kohtu määratud eksperte käsitlevate eeskirjade lahutamatu osa.

Kohtu määratud eksperdile makstakse tasu pärast seda, kui ta on ekspertiisi lõpetanud.

IV. Ekspertide vastutus

Kohtu määratud ekspert või juriidiline isik peab olema kindlustatud kogu ekspertiisi tegemise aja jooksul. Kohtuekspertiisi tegemise väikseim vastutuskindlustuse summa on 200 000 Horvaatia kuna (umbes 26 807,50 EUR) füüsilise isiku ja 500 000 Horvaatia kuna (umbes 67 018,74 eurot) juriidilise isiku jaoks.

ELi liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigi kodanikul võib olla eksperdi ülesannete täitmise jaoks kindlustus tema koduriigis.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Eksperti määramine on reguleeritud menetlusseadustega, s.t tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja kriminaalmenetluse seadustikuga.

VI. Ekspertide nimetamine

Kohtu määratud eksperdid nimetab kohus menetlusosalise taotlusel või *ex officio* konkreetsetes kohtumenetlustes, kui seda on vaja ekspertidõendite esitamiseks, et teha kindlaks asjaolud või neid selgitada.

VI.1. Ekspertiaruanne

Kohtu määratud ekspertide järelduste ja arvamuste esitamise vorm ei ole reguleeritud. Kohus otsustab, kas ekspert esitab oma järeldused ja arvamused ainult suuliselt kohtuistungil või kirjalikult enne kohtuistungit. Kohus määrab järelduste ja arvamuste esitamiseks kirjalikult tähtaja, mis võib olla kuni 60 päeva. Ekspert peab alati esitama oma arvamuse. Kohus esitab pooltele järelduse ja arvamuse kirjalikult hiljemalt 15 päeva enne seda kohtuistungit, kus on kavas neid arutada.

VI.2. Kohtuistung

Kohus võib kohtuistungil eksperdi järelduste kohta küsimusi esitada.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 10/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Luksemburg

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Kohtuekspertide registrit peab justiitsministeerium. Registris on eksperdid jaotatud 12 valdkonda. Register on kõigile spetsialistidele ja avalikkusele kättesaadav [siin](#). Kuigi register loodi kriminaal- ja haldusasjade jaoks, kasutatakse seda ka tsiviil- ja kaubandusasjades. Kohtutel ei ole kohustust määrata registrisse kantud eksperte, kuid tavaliselt nad teevad seda.

Spetsialistid esitavad nimekirja kandmise taotluse justiitsministeeriumile. Justiitsministeeriumile saadetakse täielik toimik (sealhulgas kõnealuse valdkonna diplom, tõendid töökogemuse kohta, elulookirjeldus ja karistusregistri väljavõte) ning ministeerium alustab seejärel kontrollimenetlust, s.t eksperdi usaldusväärsuse kontrollimist. Ministeerium teeb eksperdi registreerimise kohta otsuse, kui on kontrollitud kandidaadi kvalifikatsiooni (sh valdkonna kraadi ja täiendusõpet) ja töökogemust. Registrisse lubamise korral peavad eksperdid vande andma.

Kui justiitsministeerium on eksperdi määranud ja ta on kohtu ees vande andnud, avaldatakse registri sisu Luksemburgi ametlikus väljaandes. Kui eksperdid on nimekirja kantud, ei ole neil mingeid erilisi kohustusi. Nad ei pea ministeeriumile tegevusaruannet saatma. Neil ei ole kohustust läbida täiendusõpet. Registrit ajakohastatakse kindla aja tagant.

Ekspertid võidakse nimekirjast kustutada, kui nad ei täida oma kohustusi või kutse-eeskiri eeskirju, või siis muudel tõsistel põhjustel. Sellised põhjused tekivad, kui ekspert ei vasta enam nõutavale kvalifikatsioonile, on olnud oma kohustuse täitmisel hooletu või tal ei ole enam nõutavat usaldusväärsust, nt kui ta on tunnistanud süüdi kuriteos. Ekspert kustutatakse nimekirjast ministri otsusega pärast peaprokuröri nõu küsimist ja asjaomase eksperdi ärakuulamist. Registrist kustutamine toimub ministri määrusega tühistamise vormis. Registrist kustutamise võib vaidlustada halduskohtus. Ekspertidel ole tegevusjuhendit ega eetikakoodeksit. Küll aga tuleb järgida kutse-eeskiri juhendit või muid kutsealaseid käitumisjuhendeid, mis kehtivad eksperdi konkreetse kutseala suhtes.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Selleks et lasta ennast ekspertiks nimetada, peavad isikud omandama oma erialal teatava haridustaseme. Justiitsministeeriumi peetavasse ekspertide registrisse kandmiseks on sellised akadeemilised kraadid hädavajalikud. Ekspertina töötamiseks ega oma oskuste korrapäraseks täiendamiseks ei pea eksperdid olema kutseorganisatsiooni liikmed (juriidilise täiendõppe süsteem puudub, kuid eksperdid võivad käia koolitusel vabatahtlikult).

III. Ekspertide tasustamine

Ekspertide tasud on kehtestatud määrusega. Erijuhtudel, eelkõige siis, kui eksperdi ülesanne on iseäranis keeruline, võib kohus otsustada seaduses sätestatud tariifi mitte kohaldada. Praktikas taotlevad eksperdid tavaliselt, et menetluspoole lepiksid kokku seaduses sätestatud tariifist suurema summa maksmises. Tsiiviilasjades on ühel poolel kohustus teha ekspertidele ettemakse, kui kohus on eksperdi määranud. Ekspertid võivad saada ettemaksena tasusid, mis ületavad seaduses sätestatud tariifi. Menetluse lõpus otsustab kohus sisulises kohtuotsuses, kes peab kandma lõplikud kulud. Kulud võib poole vahel ära jagada. Poolel võivad saada tasuta õigusabi ekspertidele töötasu maksmiseks ettenähtud määras.

Kriminaalasjades teeb kulude ettemakse alati riik. Kostja peab ekspertitasu maksuma ainult juhul, kui kostjale mõistetakse karistus. Prokuröri taotletud ekspertidele võib tasu maksta ka riik.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertide vastutuse kohta erieeskirju ei ole. Seega reguleerivad ekspertide tegevust üldised delikti- või lepingueeskirjad. Sellistes eeskirjades ei ole kehtestatud vastutuse ülempiiri. Puudub kohustus katta eksperdi võimalik vastutus kutsealase vastutuskindlustuse kaudu.

V. Lisateave ekspertimisemenetluste kohta

Ekspertide ametisse määramist reguleerib 7. juuli 1971. aasta eriseadus „Loi du 7 juillet 1971 portant en matière répressive et administrative, institution d'experts, de traducteurs et d'interprètes assermentés et complétant les dispositions légales relatives à l'assermentation des experts, traducteurs et interprètes“. See seadus käsitleb ainult kriminaal- ja haldusasju. Tsiiviilasjade kohta eriseadust ei ole. Asjakohased on kriminaal- või tsiiviilmenetluse seadustiku teatavad sätted, samuti 21. juuni 1999. aasta haldusmenetluse üldseadus „loi du 21 juin 1999 portant règlement de procédure devant les juridictions administratives“.

Tsiiviil-, haldus- ja kriminaalasjades ei ole eksperdi määramise menetluses põhimõttelisi erinevusi. Kriminaalasjades on kostjal aga ulatuslikumad õigused kui muudes kohtuasjades. Enamik kohtueksperte määratakse eelmenetluses enne kohtuprotsessi. Vähemalt pool eksperdi määramise taotlustest algatatakse eelmenetluses. Ekspertide määramine põhimenetluse ajal ei ole kuigi levinud.

1. Ekspertide nimetamine

Luksemburgis määravad kohtueksperte kas kohtud või värbavad neid menetluspoole. Kohtuekspertide staatusega eksperte võivad määrata ainult kohtunikud kas menetluspoole taotlusel või omal algatusel. Kriminaalasjades määrab eeluurimiskohtunik (*juge d'instruction*) eksperdi sageli kas kostja või prokuröri taotlusel. Eeluurimiskohtunik võib eksperdi määrata ka omal algatusel. Kuna eeluurimiskohtuniku otsus on eelotsus, võistleva menetluse põhimõtet ei kohaldata.

Kriminaalõiguses on olemas erieeskirjad kostja käsutuses olevate kaas- ja vastuekspertide kohta.

Eriti pakilise vajaduse korral võib tsiiviil-, äri- ja haldusasjades eksperdi määrata ka enne kohtuprotsessi.

a) Eksperti määrab kohus

Põhimenetluse ajal määrab kohtueksperti kohus, kui ta vajab nõu menetluse käigus esile kerkivates tehnilistes küsimustes. Kohtud võivad seda teha menetluspoole taotlusel või omal algatusel. Ekspertid peavad teatama mis tahes huvide konfliktist, mis neil poole suhtes on.

Eksperti määramine enne kohtumenetlust on võimalik juhul, kui küsimus on kiireloomuline või kui ekspertiisi on vaja eelseisva sisulise menetluse jaoks.

Eksperti määramine selles esialgses etapis on menetluse ainus eesmärk ning selleks on vaja, et pooled esitaksid konkreetse taotluse. Üldiselt ei saa seda menetlust alustada, ilma et kostjal oleks võimalus lasta end kohtunikul ära kuulata. Ülimalt kiireloomuliste juhtumite korral võidakse kohtuekspertid määrata kohe, kuid sellisel juhul peab kostjal olema hilisema ärakuulamise võimalus.

Kohtueksperti määramise taotlemisel või kohtu esitatud soovitatud eksperdi kohta märkuste esitamisel võivad pooled pakkuda välja nimesid ja leppida kokku kindla eksperdi. Kui kohus otsustab määrata kohtueksperti omal algatusel, peaks ta sellest pooli enne otsuse tegemist teavitama ja nende arvamust küsima. Kohtutel ei ole kohustust määrata ametisse registrisse kantud eksperte, ent üldiselt toimivad nad selle tava järgi.

b) Eksperti nimetavad pooled

Kuigi menetluspoolel kohtueksperte ei määrata, võib kohus nad eksperdi määramisse kaasata. Nad võivad kokku leppida eksperdi ülesandes, kulude kandmises ja isegi konkreetse eksperdis. Seejärel saadavad nad valitud ekspertidele ühiselt kirja tema nimetamise kohta. Kui mõlemad pooled on nõus, võib kohus lubada selle eksperdi ametisse määrata. Seda juhtub väga sageli eelmenetlustes.

2. (Tsiiviil-)menetlus

Pärast ametisse määramist kutsub kohtuekspert menetluspoolel juhtumit arutama. Tavaliselt suhtlevad eksperdid pooltega juristide kaudu ja teavitavad sündmuste käigust ka kohut. Selle korralduse kohta erieeskirju ei ole, välja arvatud nõue järgida alati võistleva menetluse põhimõtet: iga menetluspoolel on õigus väljendada iga ajal oma seisukohta juhtumi kõigi aspektide kohta.

Sellel põhimõttel on kaks erandit. Need puudutavad puhtfaktiiliste aspektide ekspertiisi ja eraelu riivavaid uurimistoiminguid (s.t tervisekontrolli). Sellistel juhtudel peab ekspert tutvustama uurimise tulemusi teistele pooltele enne oma aruande lõplikku vormistamist.

Eksperti uurimistegevuse kulgu jälgib pädev kohus. Kui selle kohta on esitatud kaebus, võib kohus nõustuda, et ekspert ei ole piisavalt kvalifitseeritud, ja määrata teise eksperdi. Kuna enamikul juhtudel nimetatakse ametisse ainult üks ekspert, ei ole ühtegi menetlust, mille kohaselt ekspert kohtuks enne kohtuprotsessi teiste ekspertidega, et küsimusi täpsustada.

a) Ekspertiaruanne

Ekspert edastab oma aruande kirjalikult. Kindlat struktuuri, mida ekspert peab oma aruandes järgima, ei ole. Ekspertil on kohustus täita oma ülesannet lojaalselt ja võistleva kohtumenetluse põhimõtte kohaselt. Ta peab käsitlema kõiki oma ülesandes hõlmatud faktiilisi küsimusi, kuid tal ei ole lubatud vastata

juriidilistele küsimustele. Eksperti volitused määrab kindlaks kohus, välja arvatud neis menetlustes, kus ekspert on nimetanud pooled ilma kohtuniku sekkumiseta ja kus ta tegeleb poolte probleemidega.

Esialgne aruanne ei ole kohustuslik, kuid selle võib koostada, kui konkreetse juhtumi asjaolud seda nõuavad. See kehtib eelkõige juhul, kui ülesande täitmise käigus tekivad uued küsimused või kui pooled ei tee ekspertiga koostööd.

Harvadel juhtudel tuleb eksperdil esitada lisaaruanne. Seda võib vaja olla siis, kui ekspert ei ole vastanud kõigile oma ülesandega hõlmatud küsimustele või kui hiljem tekivad lisaküsimused. Kohus annab välja uue määruse, milles täpsustatakse lisateabe vajadust ja nimetatakse vastuseid vajavad küsimused. Pooled võivad kohtunikult taotleda lisaselgitusi. Praktikast on siiski tõenäolisem, et määratakse teine ekspert, olenevalt sellest, kas pooled on esimese aruandega rahul.

Ekspertiaruanded võivad vaidlustada nii menetluspoolte ütluste kui ka teise ekspertiisi abil. Ekspertiaruannetes esitatud arvamus ei ole kohtute jaoks siduv. Kohtupraktika kohaselt võib kohus ekspertiarvamusel kõrvale kalduda, kui selleks on mõjuvad põhjused, s.t kui üks või mõlemad pooled tõestavad, et ekspert eksib. Vastuolulistel aruannetel on samasugune tõendusjõud, olenemata sellest, kas eksperti määras kohus või pooled. Ühe poole algatatud aruandeid või vastuolulisi aruandeid, samuti aruandeid, mis on koostatud, ilma et ekspert oleks järginud võistleva kohtumenetluse põhimõtet, võidakse kohtus esitada ja neid võidakse kohtuprotsessil arutada, kuid neil ei ole sama tõendusjõudu kui aruannetel, mis on koostatud kõnealust põhimõtet järgides.

c) Kohtuistung

Ekspertid ei pea eelistungil osalema. Nad peaksid osalema kohtuistungil, et vastata pärast aruande esitamist kohtu küsimustele. Eksperte kohtus ei risküsitleta.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 16/10/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Malta

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Kohus võib kasutada nimekirja või registrit isikutest, kes on huvitatud eksperdina töötamisest. Nimekirja või registrit peab justiitsministeerium. Kohtu liikmetel on õigus otsustada, keda neile asutusesiseseks kasutamiseks kättesaadavaks tehtud nimekirjast/registrist kohtueksperdiksi määrata. See register on ette nähtud kasutamiseks ainult kohtusüsteemis. Kohtueksperdina töötamisest huvitatud isikud peavad esitama justiitsministeeriumile soovivalduse, et nende nimi ja andmed nimekirja kantaks. Nad ei anna vannet; neil palutakse siiski täita nõuetekohast hoolsust käsitlev vorm, millega nad annavad nõusoleku justiitsministeeriumi tehtavateks kontrollideks, ning esitada koos vormiga oma volikirja ja/või kvalifikatsiooni tõendava dokumendi tõestatud ära kiri, politsei hiljuti väljastatud tõend karistuste puudumise kohta, Europassi elulookirjeldus ja käsitsi kirjutatud motivatsioonikiri. Kohtueksperdina töötamisest on huvitatud ühtekokku umbes 1000 inimest. Kohtunikud ja rahukohtunikud võivad aga määrata eksperdiksi iga isiku, keda nad peavad sobivaks ja pädevaks, isegi kui teda ei ole nimekirja kantud (kohtutel on valikuvabadus). Kohtud avaldavad ka kolm kohtuekspertide nimekirja, nimelt arhitektide ja ehitusinseneride, raamatupidajate ja inseneride nimekirja. Need nimekirjad avaldatakse igal aastal Malta ametlikus väljaandes.

Ekspertide nimekiri 2019. aastaks on avaldatud [siin](#) (PDF, lk 4 jj).

II. Eksperti kvalifikatsioon

Selleks et lasta ennast eksperdiksi nimetada, peavad isikud olema kvalifitseeritud, kuid nad ei pea olema kutseliidu liikmed. Puudub pideva erialase arengu süsteem ja ka pideva täiustamise nõue. Ekspertidele kursuseid ei korraldata. Eksperti staatus ei ole kaitstud ja eri liiki ekspertide vahel vahet ei tehta. Kohtueksperdina töötamisest huvitatud isikute nimekiri/register, mida haldab justiitsministeerium, on jaotatud erialavaldkondade kaupa.

III. Ekspertide tasustamine

Eksperti töötasu arvutatakse kindla tariifi järgi, kuid sellele, kuidas eksperti võib tasustada, piiranguid seatud ei ole. Ekspertidele maksab üks menetluspool, kuid kohus otsustab, kes tasub kulud. Pooltel on võimalus saada tasuta õigusabi ja selle määrasid ette kirjutatud ei ole. Mis puudutab ettemakset, siis võib kohus anda pooltele korralduse kanda kohtu arvele deposiit ja ekspert võtab selle pärast oma töö lõpetamist välja.

IV. Ekspertide vastutus

Kohaldatakse delikti- ja lepinguõiguse üldpõhimõtteid ning vastutus piiratud ei ole. Ekspertidelt erialast vastutuskindlustust ei nõuta.

V. Lisateave

Ekspertide ametisse nimetamist reguleeritakse kohtukorraldus- ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku [artiklitega 644–682](#) (Malta seadustekogu 12. peatükk). Lisaks reguleeritakse ekspertide määramist kriminaalasjades karistusseadustiku [artiklitega 650–657](#) (Malta seadustekogu 9. peatükk).

Ekspertide ametisse nimetamine

Tsiviilkohtumenetluses määrab ekspertid kohus ja neid võivad soovitada ka menetluspooled. Seega nimetatakse ekspertid kas kohtu või poolte taotlusel juhul, kui on vaja kindlaks teha tehnilisi aspekte. See kehtib näiteks ehitusküsimuste, liiklusõnnetuste, raamatupidamisküsimuste, meditsiiniliste probleemide ja kahju hindamise kohta.

Kriminaalasjades valib ekspertid kohus. Selliste ekspertide määramise vaidlustamise kord on samasugune nagu tsiviilalajades korral. Kriminaalasjades võivad ekspertid esitada oma aruande kohtu juhiste kohaselt kas suuliselt või kirjalikult. Aruandes tuleb ära tuua faktid ja asjaolud, millel ekspertide järeldused põhinevad. Kui aruanne esitatakse suuliselt, peab registripidaja või tema asemel tegutsev isik sellest kirjaliku kokkuvõtte tegema.

1. Eksperti määrab kohus

Ekspertidel on seadusest tulenev kohustus teatada, kui neil tekib huvide konflikt. Kohtu määratud ekspertide aruannetel on suurem kaal kui poolte nimetatud ekspertidel.

2. Eksperti nimetavad pooled

Ei ole kehtestatud erikorda juhuks, kui eksperti nimetavad pooled. Kokkuleppele jõudmise korral võib nimetada ühiselt ühe eksperti. Kohus võib anda pooltele ka korralduse nimetada üksainus ekspert.

VI. Menetlus

A) Tsiviilmenetlus

Määramise kord eelotsuse- või kohtueelses menetluses ei erine.

1. Ekspertiaruanne

Menetluspooled peaksid esitama ekspertidele üksikasjalikud juhised ja küsimused, mida ekspert peaks lahendama. Eksperti määramise kohtumäärus peab sisaldama asjaolusid, mida ekspert peab kontrollima. Kui ekspert on oma aruanded esitanud ja talle on makstud, kutsutakse teda oma aruannet vandega kinnitama ning seejärel risküsitlevad teda menetluspooled.

Aruandel puudub kindel struktuur ja eksperdid ei pea koostama esialgset aruannet. Neilt oodatakse, et nad vastaksid lõpparuandes poolte küsimustele. Malta seadustekogu 12. peatükis sisalduva kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 665 on sätestatud, mida aruanne peaks sisaldama. Selles nähakse ette, et aruandes tuleks esitada tehtud järelepärimised ja järelduste põhjendused. Lisaks nähakse selles ette, et aruanne peab olema selges ja loetavas masinakirjas või tündiga kirjutatud. Aruannet ei tohiks täiendada jooniste ega näidistega, välja arvatud juhul, kui kohus seda nõuab või kui pooled on selleks nõusoleku andnud.

2. Kohtuistung

Ekspertiil ei nõuta eelistungil osalemist. Tavaliselt eeldatakse, et eksperdid teavitavad pooli vaid kõigest nende enda kavandatavatest istungitest ning kõigest taotlustest, mida eksperdid sellistel istungitel menetluspooltele esitavad. Eksperte küsitletakse tavaliselt kohtuistungil. Kohus ei jälgi ega kontrolli eksperdiuurimise kulgu ning kohus ei tee kvaliteedikontrolli. Pooled võivad eksperdiaruande vaidlustada nii avalduste kui ka teise ekspertiisi abil. Kohus ei ole kohustatud eksperdi aruannet vastu võtma, kui see on vastuolus tema veendumusega.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 10/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Holland

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Madalmaades on kaks registrit: üks peamiselt tsiviil- ja haldusõiguse (LRGD) ja teine peamiselt kriminaalõiguse (NRGD) jaoks. Lisaks neile on olemas kohtuexpertiisi tõendite instituut (NFI) ja keskkonnaõiguse ekspertide instituut (STAB), mõlemad riigi palgal. Peale nende on Madalmaades veel organisatsioon, mis ühendab eksperdihinnanguid andvaid meditsiinispetsialiste (NVMSR). Ekspertid kantakse nimekirja spetsialiseerumise alusel. Ekspertide registreid peetakse erineval alusel, LRGD ja NVMSR on eraregistrid, NRGD-d ja NFI-d haldab justiitsministeerium, STAB on sõltumatu organ, mis töötab üksnes kohtute heaks. Ükski kohus ei vastuta registri ega sellesse kantud ekspertide kvaliteedi eest. Madalmaades on see rangelt eraldatud. Kohtud tuginevad nende asutuste pakutavatele kvaliteeditagatistele. Samas osalevad kohtunikud LRGD ja NRGD registrisse vastuvõtmise ja/või akrediteerimise protsessis.

Lingid:

[kohtuexperte riiklik register](#)

[Madalmaade kohtuexperte register](#)

[keskkonnaõiguse ja ruumilise planeerimise eksperdid](#)

[Madalmaade meditsiinispetsialistide ühingu aruanded](#)

Registrid NRGD/LRGD ja NVMSR ning STABi veebisait on avalikkusele kättesaadavad. On olemas otsinguvahendid, kuid kohtumenetluse pooled ei saa STABi ekspertidega nõu pidada, kuna neid määratakse ainult kohtunikke nõustama. Muidu tekiks kahtlus nende sõltumatuses. Avalik: vt leht [Leia ekspert](#). See vahend hõlmab ainult LRGD registri eksperte. See on juurdepääsetav spetsialiseerumise alusel. Kõik STABis töötavad eksperdid on registreeritud ka LRGD registris.

Enne kohtute ekspertliikmeks kvalifitseerimist läbivad NVMSRi liikmed koolitus- jaksamiprotsessi.

NRGDs registreerimiseks peavad eksperdid läbima akrediteerimismenetluse, milles võetakse arvesse nii ekspertiisivaldkonda, milles nad peaksid tegutsesma vastutustundlikult ja olema tipptasemel, kui ka oskusi, mis on vajalikud, et olla hea kohtu ekspert. LRGD tugineb kutseala enda eriala- ja (kutse-) organisatsioonide kehtestatud kutsestandardite sertifitseerimisele, eksperdina töötamise valdkonnas antavale haridusele ning elukestva õppe süsteemile. STABil on väga ranged värbamisnormid ja range elukestva õppe süsteem. Ekspertide aruannete vastastikune hindamine on STABi jaoks norm. Ekspertid ei pea vannet andma. Ekspertid võib registrist kustutada pärast ametlikke kaebusi eri kohtutes kehtivate käitumisreeglite (mis on üldjoontes sarnased) eiramise kohta.

Registreid ajakohastavad juhtivad haldusorganid.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Selleks et ennast eksperdiksi nimetada, peavad LRGD eksperdid olema kutseliidu liikmed. Sellest järeldub, et professionaalsuse kriteeriumid ja haridusnõuded on kehtestanud see organisatsioon. Ka NRGD on kehtestanud eksperti registrisse vastuvõtmiseks ranged haridusstandardid. Ekspertid on sageli kutseorganisatsiooni liikmed, kuid on olemas nn niisivaldkondi, kus kutseorganisatsioone ei ole, ning seetõttu ei ole see range kohustus. STABis, LRGDs ja tõenäoliselt ka NRGDs on nõutav elukestev õpe pideva kutsealase arengu vormis. Näiteks on STABis selleks reserveeritud 15% ajast ning LRGD nõuab vähemalt kuut tundi aastas. Kutseorganisatsioonid akrediteerivad haridusasutusi sageli. Haridusasutused peavad tõendama, et koolitus on toimunud, s.t esitama korraldajate veebisaidil registreerunute nimekirjad. Koolitusel on kaks eesmärki: oskused õigusvaldkonnas ja asjatundlikkus.

III. Ekspertide tasustamine

Kriminaal- ja haldusmenetlustes maksab eksperdile töötasu riik. Olemas on kindel tariifisüsteem ja ekspert peab tegema kulude eelarvestuse. STABis on see teisiti, STABi tasustab keskkonnaministeerium. Tsiviilasjades maksavad ekspertiisi eest kohtumenetluse pooled.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertid vastutavad üldise lepingu- ja deliktiõiguse kohaselt. Ekspertidel ei ole seadusest tulenevat või ametisse määrava kohtuniku kehtestatud vastutuskindlustuse kohustust. Ekspertid võib kindlustada ettevõtja, kelle heaks nad töötavad. Sõltumatud eksperdid on kindlustatud nende oma äranägemise järgi, kuid paljud kutseorganisatsioonid on muutnud vastutuskindlustuse kohustuslikuks.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Peamised õigusnormid, mida Madalmaades kohtuexpertiisi suhtes kohaldatakse, on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 194 ja üldise haldusõiguse seaduse artikkel 8.47, haldusõiguse seadustik ja kriminaalõiguse kohtuexpertiisi seadus.

Need seadused moodustavad raamistiku. Kohtuexpertiisi üksikasjalikud juhised on esitatud Madalmaade tsiviilkohtuasjade [ekspertide praktilises juhendis](#).

Lisaks on olemas kriminaalõiguse ekspertide tegevusjuhend, millel on õiguslik alus, ja ka kõrgema halduskohtu välja antud kohtuexpertiisi tegevusjuhend. Enamiku ekspertiisivormide jaoks on olemas lisanõuded ekspertiisi kvaliteedile või ekspertide kvalifikatsioonile.

Eksperti staatus ei ole kaitstud.

1. Ekspertide nimetamine

Eksperte võivad nimetada kohus ja menetluspooled. Ekspertide määramine haldusmenetluses sarnaneb ekspertide määramisega tsiviilkohtumenetluses. Ainus erinevus on see, et haldusõigusasjades kannab kulud riik ja tsiviilmenetlustes kannavad kulud menetluse pooled. Kõigil juhtudel on kohtu määratud ekspert kohustatud vastama kohtu esitatud küsimustele (võimalik, et pärast pooltega konsulteerimist). Kriminaalkohtu menetluses võib prokurör või kohtunik

määrata eksperdi uurimisetapis. Selleks on olemas seadusega reguleeritud register, millesse kandmiseks peab ekspert vastama rangematele nõuetele kui tsiviil- ja haldusmenetlustes. Kõigil kohtu määratud ekspertidel on seadusest tulenev kohustus teatada, kui neil tekib huvide konflikt.

1.a Eksperdi määrab kohus

Kui asjassepuutuvaid fakte ei ole võimalik teisiti tuvastada, on tsiviilkohtul õigus määrata ekspert kas *ex officio* või vaidluspoolte sõnaselge taotluse alusel. Sel juhul lükatakse suuline ärakuulamine eksperdiaruande kättesaamisest hilisemale kuupäevale. Kohtul on põhimõtteliselt valikuvabads määrata ametisse iga isik, keda ta peab eksperdiksi sobivaks. Eksperdi määramine vastavast registrist on tava, mida järgivad laialdaselt kõik kohtud. Ekspert peab kohut teavitama, kui tal tekib huvide konflikt. Kohtu määratud ekspertidel on juurdepääs toimikule. Tsiviilkohtumenetlustes kehtivad eriti ranged eeskirjad eriekspertidele, kellega määratud ekspert konsulteerib ülesande täitmise ajal, kuna pooled peavad eelnevalt teadma, milliste isikutega konsulteeritakse ja millistele küsimustele neil palutakse vastata.

1.b Eksperdi nimetavad pooled

Kui eksperdi nimetavad menetluspooled, tehakse seda tavaliselt kohtumenetluse alguses, et kohtuasi ette valmistada. Kohus võib neid aruandeid kasutada kohtuasjas otsuse tegemiseks. Poolte taotlusel võib kohtunik määrata eksperdi igal ajal. Kõik nad peavad töötama kohtu määratud eksperdi suhtes kohaldatavate eeskirjade ja tegevusjuhendite kohaselt.

Mõlemad pooled võivad taotleda kindla eksperdi määramist ning erieeskirju ei kohaldata. Kohtunik võib kohustada mõlemat poolt määrama ühe eksperdi, kuid see ei ole üldine tava.

2 Menetus

2.a Tsiviilmenetus

Kohus jälgib eksperdiuurimise edenemist üksnes ajahalduse seisukohast. Eksperdi töö kvaliteeti ei kontrollita, kohtuotsustes viiteid ei tehta. STAB saab aga kohtutelt korrapäraselt tagasisidet, ehkki tsiviilkohtumenetluses esitatakse STABile taotlusi harva.

Pooled võivad aruande vaidlustada, tehes avaldusi või esitades teise ekspertiisi. Eksperdiaruanne ei ole kohtute jaoks siduv, kuid tavaliselt võtavad kohtud enda määratud eksperdi seisukohta arvesse. Menetluspoolte ekspertide mõju on tavaliselt väiksem kui kohtu määratud ekspertide mõju. Selliseid menetlusi, kus eksperdid kohtuvad või neid küsitletakse enne kohtuprotsessi, et püüda küsimusi kitsendada ja võimaldada kohtul erimeelsusi mõista, ei ole.

Ekspertidel on lubatud olla menetluse ajal pooltega kontaktis, kuid ainult siis, kui see on vajalik faktide tuvastamiseks ja kõigi poolte juuresolekul. Ekspert peab korraldama kohtumised kõigi menetluspoolte juuresolekul, et koguda nende märkusi, kui seda ei takista kutsesstandardid, nagu neid kohaldatakse meditsiiniliste juhtumite korral.

1. Eksperdiaruanne

Madalmaades on olemas aruande näidisraamistik. Ekspertidelt nõutakse esialgset aruannet, mille kohta menetluspooltel on õigus teha märkusi. Ekspert peab käsitlema poolte argumente nii esialgses kui ka lõpparuandes. Muid erinõudeid ei pea aruande puhul järgima. Kohtu korraldusel peab ekspert koostama lisaaruande, näiteks siis, kui on lisaküsimusi. Aruanne esitatakse tavaliselt kirjalikult, kuid selle võib esitada ka suuliselt kohtuistungil.

2. Kohtuistung

Kohus annab eksperdile korralduse istungil osaleda ainult erandjuhtudel. Pooled võivad seda taotleda või kohtunik võib anda selleks korralduse.

Risküsitluse kasutamine ei ole tavapärane.

2.b Muu

Tsiviilõigusest erinevate õigusvormide puhul ei ole erinevused märkimisväärsed.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEE\)](#).

Viimati uuendatud: 10/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Austria

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Austrias registreeritakse eksperdid spetsialiseerumise alusel. Ekspertide registreid peab liidumaa kohus (*Landesgericht*).

Registrid on avalikult kättesaadavad [siin](#).

Registrisse kandmiseks peavad eksperdid esitama taotluse ja sooritama eksami.

II. Eksperdi kvalifikatsioon

Taotlejad, kes soovivad, et kohtud neid eksperdiksi määraksid, peavad tõendama oma erialast töökogemust. Lisaks peavad eksperdil olema põhjalikud teadmised Austria menetlusõiguse kõige olulisematest põhimõtetest, ta peab teadma, kuidas koostada eksperdiarvamust, ja kui tal on magistrakraad, peab ta tõendama, et vahetult registreerimisele eelnenu viie aasta jooksul on ta teinud viis aastat erialast tööd, või juhul kui tal magistrakraadi ei ole, et tal on kümme aastat erialast töökogemust. Lisaks peab tal olema täielik õigusvõime ja ta peab olema usaldusväärne. Usaldusväärse tagamiseks peab ekspertide üldine käitumine olema laitmatu, nii et nende erapooletus ja töö kvaliteet oleksid tagatud.

„Vannutatud ja sertifitseeritud“ ekspertide (Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituudi tunnustatud eksperdi määratluse tähenduses) registris registreerimise taotlus tuleb esitada taotleja alalise elukoha või kutsetegevuse koha piirkonna pädeva liidumaa kohtu esimehele.

Registreerimismenetluse käigus teeb registreerimise eest vastutav esimees vastavale komisjonile ülesandeks koostada eksperdiarvamus selle kohta, kas registreerimisnõuded on täidetud.

Enne registreerimist peavad eksperdid andma vande.

Kui eksperdid vastavad kõigile eespool nimetatud nõuetele, nimetab registreerimise eest vastutav esimees nad ametisse viieks aastaks. Ekspertid peavad iga viie aasta tagant registreerimist uuesti taotlema. Kui eksperdid vastavad endiselt kõigile nõuetele, nimetatakse nad uuesti ametisse (eksamit nad uuesti tegema ei pea).

Eksperti võib registrist kustutada, kui ta seda soovib, kui ta ei vasta enam nõuetele või kui pädev asutus teeb sellise otsuse. Eksperti taasregistreerimata jätmise otsuses tuleb esitada eksperdi taasregistreerimisest keeldumise põhjused ja selle otsuse võib vaidlustada.

Austria vannutatud ja sertifitseeritud ekspertide liit on avaldanud [eetikakoodeksi](#).

III. Ekspertide tasustamine

III.1 Üldine teave

Ekspertitasude suhtes kohaldatakse [Austria tasunõuete seadust](#) (*Gebührenanspruchsgesetz* 1975). See õigusakt sisaldab ekspertide suhtes kohaldatavaid üldeeskirju. Lisaks hõlmab see spetsiaalset hüvitussüsteemi arstidele, antropoloogidele, hambaarstidele, veterinaararstidele, keemilise analüüsi valdkonna ekspertidele ja mootorsõidukite ekspertidele.

III.2 Tasud

Tavaliselt olenevad tasud arvamuse keerukusest. Kriminaalmenetlustes ja perekonnaõiguslikke suhteid käsitlevates menetlustes on teatavate ekspertide jaoks olemas spetsiaalne hüvitussüsteem (vt punkt II.1).

III.3 Tasu maksmine

Ekspert peab esitama oma arvestatud tasu kohta kohtule arve 14 päeva jooksul pärast arvamuse avaldamise lõppu. Üldiselt makstakse tasud pangalaekandega.

III.3.1 Tsviilikohtumenetlus

Tsviilikohtumenetluses annab kohus tavaliselt enne seda, kui ekspert hakkab oma arvamuse kallal töötama, mõlemale menetluspoolle korralduse teha kohtule ettemakse (*Kostenvorschuss*). Ettemakse suurus oleneb juhtumi keerukusest ja eksperdiarvamuse ulatusest. Üldiselt arvutatakse töötasu nii, et eksperdi kohtuasjale kulutatud tundide arv korrutatakse tunnitasuga. Kulud ja käibemaks on samuti eksperdi töötasu osad. Kohtunik määrab oma kogemustele tuginedes summa, mille menetluspoolel peavad deponiidi maksma. Kui deponeeritud summa ei ole piisav, saab anda korralduse teha täiendav ettemakse.

III.3.2 Kriminaalmenetlus

Kriminaalmenetlustes maksab eksperdi töötasu riik.

III.3.3 Perekonnaõiguslikke suhteid käsitlevad menetlused

Perekonnaõiguslikke suhteid käsitlevates menetlustes maksab eksperdi töötasu tavaliselt riik.

III.4 Tasuta õigusabi juhtumid

Üldiselt antakse tasuta õigusabi isikutele, kes ei suuda oma majandusliku olukorra tõttu kohtukulud, sealhulgas ekspertide kulud, kas osaliselt või üldse mitte katta. Kui nende rahaline olukord on kolme aasta jooksul pärast menetlust oluliselt paranenud, peavad tasuta õigusabi saajad lõivud osaliselt või täielikult välja maksma. NB! Kohtus võidu saanud poole tasud peab alati katma kaotanud pool.

III.5 Ekspertitasude hüvitamine

Kohtuotsuse osana teeb kohus (proportsionaalse) otsuse kulude kohta. Seega on välja mõistetud kulud sissenõutavad.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertid vastutavad üldise lepingu- ja deliktiõiguse kohaselt. Nad on kohustatud katma võimaliku vastutuse erialase vastutuskindlustusega.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

[Austria vannutatud ja sertifitseeritud ekspertide liidu](#) veebisaidil antakse üksikasjalikku teavet kulude (näidistasud) ja selle kohta, kuidas saada tunnustatud eksperdik. See veebisait on väga informatiivne ja üldsusele hõlpsasti kättesaadav.

V.1 Õiguslikud alused

Peamised Austrias kohtuekspertiisi suhtes kohaldatavad õigusnormid on

[Austria tsviilmenetluse seadustiku](#) (*Zivilprozessordnung – ZPO*) artiklid 351–367

[hagita menetlust käsitleva föderaalseaduse](#) (*Außerstreitgesetz*) artikkel 31

[Austria haldusmenetluse seadustiku](#) (*Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz* 1991) artiklid 52–53a

[Austria kriminaalmenetluse seadustiku](#) (*Strafprozessordnung* 1975) artiklid 104, 112, 125–128.

V.2. Ekspertide nimetamine

Eksperte võib nimetada kohus, kuid mitte menetluses osalevad pooled. Ekspertide määramine haldusmenetlustes sarnaneb ekspertide määramise korraga tsviilmenetlustes. Kriminaaluurimismenetlustes võib eksperdi nimetada prokurör.

V.2.a. Eksperti määrab kohus

Kui asjaspepuutuvaid fakte ei ole võimalik teisiti tuvastada, on tsviilkohtul õigus määrata ekspert kas *ex officio* või vaidluspoole sõnaselge taotluse alusel. Sellele õigusele seab piirid üksnes kohtumenetluse võistlevuse põhimõte. Kohtul on vabadus määrata eksperdik iga isik, keda ta peab sobivaks. Ekspert peab kohtule teatama, kui tal tekib huvide konflikt. Kohtu määratud ekspertidel on juurdepääs toimiku asjakohastele elementidele.

V.2.b. Eksperti nimetavad pooled

Austrias valib eraeksperti menetluspool. Menetluspoolel peavad sellise eksperdi aruannet kasutama ja selle kohtule esitama – vastasel juhul lükatakse see tagasi kui vastuvõetamatu. Kui need nõuded on täidetud, kontrollib ja hindab kohus eksperdi arvamust oma äranägemise järgi. Aruannet käsitatakse tõendusmaterjalina, kuid see ei saa tühistada kohtu määratud eksperdi aruannet. Pigem on see seotud vaidluspoole argumentide õigusliku alusega. Kohus võib otsustada, kas ta tugineb oma otsuse põhjendamisel menetluspoole nimetatud eksperdi arvamusele.

V.3 Menetlus

Kohtu määratud eksperte võivad poole juristid risküsitleda.

V.3.a. Ekspertiaruanne

Austria ekspertiisimenetluses esialgset ekspertiaruannet ei nõuta. Põhiaruande võib esitada kirjalikult või suuliselt. Ekspert ei pea järgima oma aruande esitamisel kindlat struktuuri.

Kui kohus leiab, et aruanne on puudulik, või juhul kui ekspert on põhjendamatult rikkunud oma teenistuskohustusi, võib kohus anda korralduse koostada uus või lisaaruanne kas *ex officio* või poole taotlusel. Ka võib kohus juhul, kui tegemist on eksperdi põhjendamatute kohustuste rikkumisega, anda korralduse, et kohtukulud peab tasuma ekspert.

Ekspertiaruande võib vaidlustada menetluspoole ütluste ja teise ekspertiisi abil.

Tsviilkohtumenetluses on menetluspoolel tihedalt eksperdi töösse kaasatud. Nad peavad tegema koostööd ja vastama kõikidele eksperdi esitatud dokumenditaotlustele. Nad võivad seisukohtade esitamise kohtumistel otse eksperdile küsimusi esitada ja paluda eksperdil oma märkusi kommenteerida.

V.3.b. Kohtuistung

Kohus nõuab eksperdi osalemist kohtuistungil ainult erandjuhtudel.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 09/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Portugal

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Portugalis ei ole muud ekspertide ametlikku nimekirja/registrit peale sundvõõrandamise seadustikus sätestatud menetluste oma. Sundvõõrandamise seadustik (heaks kiidetud 18. septembri 1999. aasta seadusega nr 168/99) näeb ette nimekirja kantud ekspertide osalemise avalikes huvides sundvõõrandamise tuvastamise menetlustes ja haldusliku sundvalduse seadmise menetlustes, sealhulgas mõlema menetluse vahekohtu- ja apellatsioonietapis.

Eksperti poolt tehtud hindamise ja uurimise tulemusel määratakse eelkõige kindlaks õiglase hüvitis, mida tuleb maksta isikule, kelle vara sundvõõrandatakse. Hüvitise suurus tuleb arvutada asjakohaste faktide põhjal.

Vastavalt [10. mai 2002. aasta dekreetseadusele nr 125/2002](#), mis reguleerib eksperti ja vahekohtuniku ülesannete täitmist eelnimetatud menetlustes, on [õigusemõistmise peadirektoraat \(DGAJ\)](#) Portugali ametiasutus, kes vastutab [ekspertide ametliku nimekirja](#) avaldamise ja ajakohastamise ning ekspertide valiku- ja värbamismenetluste edendamise eest. Ekspertide ülesanded on eelkõige järgmised:

sundvõõrandamiskulude prognoosimine,

uuringute tegemine,

hindamiste tegemine,

vahekohtumenetlustes osalemine.

Lisaks määratakse ametlikust nimekirjast eksperdid ka siis, kui õigus võimaldab sundvõõrandada vallasvara, eelkõige [6. juuli 1985. aasta seaduse 13/85](#) (Portugali kultuuripärandi seadus) artikli 16 alusel.

Ekspertide nimekirja ajakohastatakse regulaarselt.

Portugalis puudub ekspertide otsinguvahend.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Nimekirja kandmiseks peab kandidaat vastama järgmistele nõuetele:

tal peab olema asjakohane kvalifikatsioon, nagu on märgitud [9. juuli 2004. aasta määruses nr 788/2004](#);

ta peab olema vähemalt 18-aastane;

tema suhtes ei tohi olla kehtestatud avalikul ametikohal töötamise keeldu ja temalt ei tohi olla ära võetud õigust täita neid ülesandeid, mida ekspert peab täitma;

tal peab olema tööülesannete täitmiseks vajalik füüsiline vorm ja psühholoogiline profiil;

ta peab järgima kohustuslikke vaktsineerimisalaseid õigusnorme.

III. Ekspertide tasustamine

Kohtu nimetatud ekspertidel ei ole õigust saada ettemakset.

Eksperti tasu määratakse 26. veebruari 2008. aasta [dekreetseadusega nr 34/2008](#) heaks kiidetud menetluskulude määruse artikli 17 kohaselt vastavalt tabelile IV: 1–10 arvestusühikut (UC) (üks arvestusühik võrdub 102,00 euroga). Portugali konstitutsioonikohus tegi 1. veebruaril 2017 siduva otsuse, et õigusnorm, mille kohaselt ei tohi eksperditasu ületada 10 arvestusühiku suurust piirmäärat (1020,00 eurot), on oma vastuolu tõttu proportsionaalsuse põhimõttega põhiseadusvastane.

Kohtuniku valitud eksperti sõidukulude katteks tehakse ettemakse.

Ekspertidele makstakse tasu järgmiselt.

Tsiviilkohtumenetlus

Ekspertitasu sisaldub menetluskuludes. Iga menetlusosaline kannab enda ja oma esindaja menetluskulud. Kohus määrab kohtuvaidluse võitnud menetlusosalise nende kulude hüvitamise, mis olid vajalikud õiguse tõhusaks kasutamiseks või kaitsmiseks kohtuvaidluse kaotanud menetlusosalise vastu. Kui menetlusosaline võidab kohtuvaidluse vaid osaliselt, jaotab kohus menetluskulud poolte vahel võrdselt või otsustab, et kummalgi menetlusosalisel ei ole õigust hüvitamisele. Menetluse tulemuste põhjal on riigil õigus riigi kantud menetluskulude osalisele hüvitamisele menetlusosaliste poolt, kui need kulud ei ole eeldatavasti riigilõivust vabastatud.

Kriminaalmenetlus

Kriminaalmenetluse, sealhulgas täitemenetluse toimetamiseks vajalikud kulud kannab riik. Kui süüdistatav mõisteti seaduslikult süüdi, peab ta riigile hüvitama kindlaksmääratud summa muudest algselt riigi poolt kantud kuludest, näiteks sõidukuludest või laboriuuringutega seotud kuludest. See aga eeldab, et menetluse käigus küsiti eksperdiarvamust.

Pooltel ei ole võimalik saada tasuta õigusabi seoses eksperditasuga.

IV. Ekspertide vastutus

Portugali õigusnormid ei sisalda erisätteid eksperti vastutuse kohta, vaid kohaldatakse üldisi õigusnorme (deliktiõigus/lepinguõigus).

Ekspert peab siiski oma ülesandeid täitma nõuetekohase hoolsusega, et jääda ametisse, kuna kohtunik võib määrata trahvi, kui ekspert ei täida kohustust teha kohtuga koostööd. Kohus võib eksperti menetlusest kõrvaldada ka juhul, kui eksperti tegevust peetakse hooletuks (näiteks juhul, kui ta ei esita eksperdiaruannet ettenähtud tähtaja jooksul).

Määratud eksperdid peavad kohustuma tagama neile antud ülesannete täitmise, välja arvatud juhul, kui nad on ametnikud ja see segab nende tööülesannete täitmist.

Ekspertid ei ole kohustatud katma oma võimalikku vastutust kutsealase vastutuskindlustusega.

Eksperti vastutus ei ole seadusega piiratud.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Portugalis kohaldatakse kohtuekspertiisi suhtes peamiselt [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikleid 467–489 ja [kriminaalmenetluse seadustiku](#) artikleid 151–163. Nende sätete ingliskeelne versioon ei ole veebis kättesaadav.

Tsiviil-, kriminaal- ja halduskohtu toimivas menetluses eksperti määramist reguleerivad üldnormid on sarnased. Eksperti staatus ei ole kaitstud.

Portugali õigussüsteemis ei eristata ekspertidest tunnistajaid, tehnilisi eksperte, õiguseksperte ega muid eksperte.

Nagu eespool märgitud, ei ole Portugalis peale sundvõõrandamise seadustiku alusel nimetatud eksperte sisaldava nimekirja olemas ühtegi muud ametlikku ekspertide nimekirja. Eksperte kasutatakse sageli nii kriminaal- kui ka tsiviilkohtumenetlustes.

1. Ekspertide nimetamine

Tsiviilkohtumenetluses võib eksperte määrata ainult kohus. Kriminaalmenetluse uurimisetapis võib eksperdid nimetada prokurör.

Ekspertid võib nimetada ka kohtueelses etapis.

1a. Eksperti nimetab kohus

Kohus võib nimetada eksperti menetluspoole taotlusel või oma äranägemise järgi. Võistlevas menetluses määrab kohus eksperdiarvamuse hankimise, kui otsus sõltub selliste asjaolude hindamisest, mille jaoks on vaja teaduslikke teadmisi.

Tsiviil-, kriminaal- ja halduskohtumenetlustes ekspertide määramises erinevusi ei ole.

Pooled ja määratud ekspert ise võivad olenevalt asjaoludest tugineda osalemist takistavatele põhjendustele või seaduslikele alustele, mis vabastavad eksperti tema ülesannetest.

Kohtunike taandamist käsitlevaid õigusnorme kohaldatakse *mutatis mutandis*.

Suveräänsete organite või autonoomsete piirkondade samaväärsete asutuste vastutavad isikud on eksperdi ülesannete täitmisest vabastatud. Sama kehtib seaduse kohaselt sarnases staatuses isikute kohta, nagu prokurörid oma ülesannete täitmisel ja välisriikide diplomaatilised esindajad.

Igaüks võidakse vabastada eksperdina tegutsemisest isiklikel põhjustel.

Kui eksperdi nimetab kohus, kasutab kohus tema valimiseks ekspertide nimekirja või registrit, välja arvatud meditsiinilise ekspertiisi valdkonnas, mis on seadusega määratud avalik-õiguslikule asutusele [Instituto Nacional de Medicina Legal e Ciências Forenses](#).

Registris registreeritud eksperdi nimetamine on tava, mida kohus laialdaselt järgib.

1b. Eksperdi nimetavad pooled

Kohus võib nimetada eksperdi poole taotlusel või oma äranägemise järgi. Võistlevas menetluses määrab kohus eksperdiarvamuse hankimise, kui otsus sõltub selliste asjaolude hindamisest, mille jaoks on vaja teaduslikke teadmisi.

Pooltel on õigus ainult eksperti soovitada, mitte teda määrata.

Tsiviilkohtumenetluses võivad pooled nimetada ühise eksperdi. Sellisel juhul teeb kohtu määratud ekspert koostööd ühe või mitme eksperdigiga, kelle nimetavad pooled.

2. Menetlus

2a. Tsiviilkohtumenetlus

Erinõuded, mida ekspert peab oma aruandes ja/või kohtumenetluses järgima, näiteks kohtupraktikas puuduvad.

Kohus ei jälgi ega kontrolli eksperdi uurimise kulgu. Kui aruannet ei ole tehnilistel või ametialastel põhjustel võimalik esitada kohtuniku määratud tähtaja jooksul, tuleb kohtule sellest viivitamata teatada, et viimane saaks võimalikult kiiresti määrata uue eksperdi.

Eksperdi töö kvaliteeti ei kontrollita.

Eksperdi arvamus ei ole kohtule siduv. Kohus võib olla teistsugusel seisukohal ja teha eksperdi arvamusel erineva otsuse. Eriarvamus peab siiski põhinema tehnilistel põhjustel ja olema põhjendatud.

Sellist menetlust, mille käigus eksperdid enne kohtumenetlust kohtuvad või neid risküsitletakse, et püüda probleeme vähendada ja et kohus mõistaks eriarvamusi, ei ole.

Pooled võivad eksperti abistada või esitada talle kaalumiseks omapoolseid tähelepanekuid. Nad esitavad ka kõik selgitused, mida ekspert peab vajalikuks.

Kui kohtunik viibib ekspertiisimenetluse juures, võib ta esitada ka küsimusi, mida ta peab konkreetse menetluse raames asjakohaseks.

Eksperdid võivad kasutada kõiki vahendeid, mis on vajalikud nende ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks, asjakohaste meetmete võtmiseks või selgituste andmiseks ning taotlema juurdepääsu menetluse toimikus olevale teabele.

Ekspert ei ole siiski kohustatud poolte märkuste saamiseks nendega kohtuma.

1. Ekspertiaruanne

Ekspert ei pea oma aruandes järgima kindlat struktuuri.

Kui eksperte on rohkem kui üks ja nad ei suuda üksmeelele jõuda, põhjendavad eriarvamusel olevad eksperdid oma seisukohta.

Ekspertidelt ei nõuta esialgse aruande esitamist.

Eksperdid on kohustatud käsitlema poolte argumente üksnes lõpparuandes.

Muud erinõuded, mida ekspert peab oma aruandes ja/või kohtumenetluses järgima, näiteks kohtupraktikas puuduvad.

Mõnikord peab ekspert esitama lisaaruande, kui kohus esitab lisaküsimusi või nõuab eksperdil aruande selgitamist.

Eksperdid esitavad oma aruande kirjalikult.

2. Kohtuistung

Kui üks pooltest seda taotleb või kohus seda nõuab, osalevad eksperdid viimasel kohtuistungil, et anda vande all neilt nõutud selgitusi.

2b. Muu

(Vastused nendele küsimustele on esitatud selle teabelehe teistes osades ja allpool on neid korratud.)

Muud erinõuded, mida ekspert peab oma aruandes ja/või kohtumenetluses järgima, näiteks kohtupraktikas puuduvad.

Kohus ei jälgi ega kontrolli eksperdi uurimise kulgu.

Eksperdi töö kvaliteeti ei kontrollita.

Enne kui kohus teeb asjas otsuse, võivad pooled aruande vaidlustada, tehes vastava avalduse, ja esitada teise ekspertiisi.

Eksperdi arvamus on kohtule põhimõtteliselt siduv. Kui kohus otsustab teisiti, peab ta põhjendama, miks ta eksperdiarvamusel ei nõustu.

Sellist menetlust, mille käigus eksperdid enne kohtumenetlust kohtuvad või neid risküsitletakse, et püüda probleeme vähendada ja et kohus mõistaks eriarvamusi, ei ole.

Ekspertidel on menetluse ajal lubatud pooltega suhelda.

Pooled võivad üldjuhul viibida ekspertiisi tegemise juures ning esitada märkusi ja vastata ekspertide küsimustele.

Ekspert ei ole siiski kohustatud poolte märkuste saamiseks nendega kohtuma.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 07/03/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Rumeenia

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Rumeenias kantakse eksperdid nimekirja spetsialiseerumise alusel. Ekspertide registrid teeb kohtutele kättesaadavaks justiitsministeerium ja neid peavad tsiviilkohtud või kriminaalkohtud. Nimekirjad on kättesaadavad [siin](#).

Ekspertidele antakse volitused ja nad kantakse registrisse pärast justiitsministeeriumi korraldatud eksamit.

Kohtueksperdi staatuse saamiseks peab kandidaat vastama järgmistele tingimustele:

ta peab olema Rumeenia kodanik, Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonda kuuluva riigi kodanik või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik;

ta peab oskama rumeenia keelt;

tal peab olema täielik õigusvõime;

ta peab olema lõpetanud eriala, milles ta eksperdieksami sooritab, ja ta peab tõendama seda diplomiga;

tal peab olema sellel erialal vähemalt kolmeaastane töökogemus;

tema tervislik seisund peab võimaldama eksperditööd teha;

tema kohta ei ole tehtud kandeid karistusregistris ning tal on hea ametialane ja sotsiaalne maine;

ta tunnustatakse justiitsministeeriumi korraldatud eksamil edukaks.

Rumeenias võivad Rumeenia kodanikega võrdsetel tingimustel eksperdi staatuse saada muu Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonda kuuluva riigi kodanikud ja need Rumeenia kodanikud, kes on omandanud vajaliku kutsekvalifikatsiooni mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvas riigis.

Ekspertid võib registrit kustutada, kui nad seda soovivad, kui nad ei vasta enam nõuetele või kui pädev asutus nii otsustab.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Selleks et ennast eksperdiksi nimetada, peavad eksperdid olema kutseliidu liikmed.

III. Ekspertide tasustamine

1. Tsiivilmenetlus

Eksperti ametisse nimetamise kohtumääruses sätestatakse eksperti tasud ja vajaduse korral ettemakse sõidukulude katmiseks. Kohus võib paluda eksperdil koostada teatava aja jooksul ekspertiisiga seotud kulude prognoos.

Tõendi tasu maksmise kohta esitab see menetluspool, kellele kohtumäärus oli siduv, kohtu kantseleisse viie päeva jooksul alates eksperti nimetamisest või kohtu kehtestatud tähtaja jooksul. Kohus võib tasusid suurendada kuni aruande esitamiseni.

2. Kriminaalmenetlus

Ekspertil on õigus saada ekspertiisi tegemise eest tasu. Tasu suuruse määrab prokurör või kohus vastavalt juhtumi iseloomule ja keerukusele ning eksperti kantud kuludele.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertid vastutavad üldise lepingu- ja deliktiõiguse kohaselt. Nad on kohustatud katma võimaliku vastutuse erialase vastutuskindlustusega.

Tehniliste kohtuekspertide suhtes, kes on süüdi ekspertina töötamise käigus toime pandud väärkäitumises, võib tehnilise kohtuekspertiisi keskasutuse peaekspert kohaldada järgmisi distsiplinaarkaristusi, olenevalt toimepandud süüteo raskusest:

kirjalik hoiatus;

kohtuekspertiisi tegemise õiguse peatamine kolmest kuust ühe aastani;

kohtueksperti staatuse tühistamine.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Peamised Rumeenias kohtuekspertiisi suhtes kohaldatavad õigusnormid on Rumeenia tsiivilkohtumenetluse seadustiku artiklid 330–331. Lisaks kohaldatakse Rumeenia kriminaalmenetluse seadustiku artikleid 172–191.

Ekspertid kantakse nimekirja spetsialiseerumise alusel. Ekspertide registrid on avalikud ja need avaldatakse justiitsministeeriumi veebisaidil.

Registrisse kandmiseks peavad eksperdid esitama taotluse.

1. Ekspertide nimetamine

Rumeenia tsiivilõiguses on sätestatud, et nimetada võib kas ühe eksperti või kolm eksperti. Eksperte võivad nimetada kohus ja menetluspoole.

Menetluspoolel võivad kokku leppida ühe eksperti nimetamises. Kui nad kokku ei lepi, määrab eksperti kohus avalikul istungil ekspertiisibüroo koostatud ja edastatud nimekirjast juhuvaliku alusel.

Rumeenia kriminaalõiguses on sätestatud, et määrata võib ainult ühe eksperti. Eksperti võib määrata kohus kohtuprotsessi ajal ja prokurör kriminaaluurimise etapis. Üldiselt määrab prokurör või kohus ühe eksperti. Ainult olukordades, kus on vaja eri valdkondade teadmisi, määratakse kaks või enam eksperti.

Selleks kasutatakse sama registrit nagu tsiivilkohtumenetlustes. Nii kriminaal- kui ka tsiivilkohtumenetlustes kehtivad ekspertidele samad nõuded.

a) Eksperti määrab kohus

Kui asjassepuutuvaid fakte on võimalik tuvastada vaid spetsialisti abiga, on tsiivil- või kriminaalkohtul õigus määrata ekspert kas *ex officio* või menetluspoole sõnaselge taotluse alusel. Sel juhul vastab ekspert kuni kindla kuupäevani kohtu või prokuröri esitatud küsimustele. Ekspert peab kohtule teatama, kui tal tekib huvide konflikt. Kohtu määratud ekspertidel on juurdepääs toimikule.

b) Eksperti nimetavad pooled

Rumeenias on mitu liiki menetluspoolte nimetatud eksperte:

menetluspoole või süüdistatavate taotlusel nimetatud volitatud sõltumatud eksperdid (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 172 lõige 8)

laborite või spetsialiseeritud asutuste ametlikud eksperdid

volitatud sõltumatud riiklikud eksperdid

välismaalt tulnud eksperdid (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 172 lõige 8).

Kui ükski volitatud ekspert ei ole kättesaadav, võib kohus küsida arvamust ühelt või mitmelt vastavas valdkonnas tegutsevalt isikult või spetsialistilt (tsiivilkohtumenetluse seadustiku artikli 330 lõige 3), kes on seega kohtuvälised eksperdid ja eksperttunnistajad. Kohtu määratud eksperti tegevust kontrollivad menetluspoolte nimetatud eksperdid. Menetluspoolel ei saa eksperti nimetada, kui kohus ei ole eksperti määranud (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 173 lõige 4). Eksperttunnistajad on spetsiaalsete teaduslike või tehniliste teadmistega tunnistajad, keda küsitakse kohus.

Ekspertidel on õigus keelduda ekspertiisi tegemisest samadel põhjustel, nagu tunnistajad võivad keelduda ütluste andmisest.

2. Menetlus

a) Tsiivilmenetlus

Eksperti arvamus ei ole kohtunikule siduv. Eksperti ainus kohustus on esitada aruanne. Ekspertidel lubatakse olla menetluse ajal menetluspooltega kontaktis. Kohtu määratud eksperdid vajavad selleks kohtu luba.

i. Ekspertiaruanne

Rumeenia ekspertiisimenetluses esialgset ekspertiaruannet ei nõuta. Põhiaruande saab esitada ainult kirjalikult. Ekspert peab aruande esitamisel järgima teatavat struktuuri.

Kui ekspertiaruannet on vaja täpsustada või täiendada või kui ekspertide arvamus on vastuolulised, võib kohus paluda kas *ex officio* või menetluspoolte taotlusel ekspertidel oma aruandeid täpsustada või täiendada.

Kohus võib poolte taotlusel või *ex officio* tellida veel teise ekspertiisi, kui selleks on mõjuvad põhjused. Sellise ekspertiisi teeb mõni teine ekspert, mitte esialgse aruande koostanud ekspert. Kohus otsustab vabalt, millised põhjendused ta kohtuotsuse aluseks võtab.

ii. Kohtuistung

Kriminaalsüüdistuse menetlemise või kohtuprotsessi käigus võib eksperti ära kuulata eeluurimiskohtunik või kohus prokuröri või poolte taotlusel või *ex officio*, kui kuulamine on vajalik eksperti leidude või järelduste selgitamiseks.

Kui ekspertidel on võimalik oma arvamus kohe avaldada, kuulatakse nad tsiivilkohtumenetluses ära kohtuistungil samade reeglite alusel nagu tunnistajad ja nende arvamus protokollitakse.

b) Kriminaalmenetlus

Kui prokurör või kohus leiab, et ekspertiis on puudulik ja puudusi ei saa kõrvaldada eksperdi ärakuulamisega, annab kohus *ex officio* või poolte taotlusel samale eksperdile korralduse teha lisaekspertiis. Kui sama eksperti ei ole võimalik määrata, tellitakse veel teine ekspertiis.

Prokurör või kohus tellib uue ekspertiisi, kui eksperdiaruande järeldused on ebaselged või vastuolulised ja neid puudusi ei saa parandada eksperdi ärakuulamisega.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut (EEEE).

Viimati uuendatud: 22/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Sloveenia

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Ekspertide registrit peab Sloveenia Vabariigi justiitsministeerium.

Selle registriga saab üldsus tutvuda siin.

Sloveenia seadustes ei ole sätestatud eksperttunnistaja määratlust, ent eksperttunnistajatel, ekspertidel ja õigusekspertidel tehakse siiski vahet.

Register ei hõlma kõiki eksperte, vaid ainult kohtuexperte. Register koosneb 50 põhirühmast, kokku on loetletud umbes 1000 eksperti.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Sloveenia kohtuexperte, atesteeritud hindajate ja kohtutõlkide seaduse artikli 16 kohaselt on kriteeriumid, millele ekspert peab registreerimiseks vastama, muu hulgas järgmised:

ta peab olema Sloveenia Vabariigi või Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi kodanik ja valdama aktiivselt sloveeni keelt; tema suhtes ei tohi olla jõustunud kohtuotsus *ex officio* uuritud ettevatsetud kriminaalkuriteos, mis muudaks ta kohtu eksperdiarvamuste esitamiseks moraalselt sobimatuks, kuna see võib takistada tema töö erapooletut või asjatundlikku tegemist või kahjustada kohtu mainet;

tal on Bologna protsessi eelne ülikooliharidus või ta on lõpetanud Bologna protsessi kohase magistriõppe programmi ning tal on asjakohased erialateadmised ning praktilised oskused ja kogemused konkreetset tüüpi eksperditöö jaoks;

tal on kuue aasta jagu kogemusi valdkonnas, milles ta soovib teha eksperditööd;

ta ei tegele kohtuexpertiisiga kokkusobimatu tegevusega.

Isik, kes soovib enda määramist kohtuexpertsiks, peab esitama justiitsministeeriumile kohtuexpertsiks määramise taotluse ettenähtud vormil ja avatud kandideerimiskutse alusel. Kandidaadi eksperditeadmiste ning praktiliste oskuste ja kogemuste kindlakstegemiseks tellib minister spetsiaalse pädevuskontrolli. Seejärel teeb ministeerium otsuse ja ekspert annab vande.

Registreerimiseks ei pea ekspert alla kirjutama käitumis- või eetikakoodeksile.

Kehtestatud on pideva kutsealase arengu nõuded. Kohtuexpertsid peavad pidevalt ajakohastama oma teadmisi ja kutsealal rakendatavaid meetodeid või osalema pädeva riigiasutuse, volitatud organisatsiooni, kutseliidu või muu kutseasutuse korraldatud konsultatsioonidel ja kutsekoolitusel. Pärast seda, kui eksperdikski määramise kuupäevast on möödunud viis aastat, ja iga järgmise viie aasta järel on kõik kohtuexpertsid kohustatud esitama nende pädevust kontrollivale ekspertide nõukogule tõendid viimase viie aasta jooksul läbitud kutsekoolituste kohta.

Ekspertide üldine kutseharidus peab hõlmama põhiteadmisi Sloveenia Vabariigi põhiseadusliku korralduse, kohtusüsteemi korralduse ja toimimise, kohtumenetluste ja tõendamiseeskirjade kohta, kohtuexperte, kohtuhindajate või kohtutõlkide õigusi ja kohustusi käsitlevate õigussätete kohta ning Euroopa Liidu õiguse ja institutsioonide ja muude kohtuexperte, kohtuhindajate või kohtutõlkide tööga seotud teemade kohta.

Nende kutsealane eriharidus peab hõlmama eriteadmisi konkreetsetes valdkondades ja eksperditöö alamvaldkondades.

Ekspertsid ei pea registrisse kandmiseks olema kutseliidu liikmed.

Minister võib eksperdi registrist alaliselt kustutada,

kui distsiplinaarmenetluse käigus võetakse temalt alaliselt ära eksperdina töötamise õigus,

kui ekspert esitab kirjaliku avalduse, et ta ei soovi enam kohtuexperti arvamusi esitada,

eksperdi vallandamise korral,

kui eksperdile on esitatud süüdistus *ex officio* uuritud kuriteo eest, mille eest võidakse karistada vähemalt kaheaastase vangistusega. Ministeerium eemaldab selle eksperdi registri avalikust jaotisest hiljemalt kolme päeva jooksul alates sellisest õiguslikust asjaolust teadasaamisest. Uuesti sissekandmine registri avalikku jaotisesse toimub pärast eemaldamise põhjuste lõppemist.

III. Ekspertide tasustamine

Kohtu määratud ekspertide tasustamine on õigusnormidega reguleeritud. Tasu suurus sõltub muu hulgas kohtutoimiku lehekülgede arvust, uurimisele ja suulise ärakuulamise ettevalmistamisele kulunud ajast, sellest, kas on vaja koguda ja uurida täiendavaid dokumente, ning sellest, kas uurimine on vajalik, samuti juhtumi keerukusest. Lisaks tasule on ekspertidel õigus oma kulude ja väljaminekute hüvitamisele.

Pooltel on võimalik saada eksperdile tasumiseks õigusabi selleks ettenähtud määras.

Kohus määrab oma otsusega, milline pool või millised pooled peavad tasu maksma.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertide vastutus ei ole seadusega piiratud. Kohaldatakse üldeeskirju. Ekspertsid ei ole kohustatud katma oma võimalikku vastutust erialase vastutuskindlustusega.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Kohtuexperte, atesteeritud hindajate ja kohtutõlkide seadust ei ole kahjuks võimalik veebis inglise keeles vaadata.

1. Ekspertide nimetamine

1a. Eksperti nimetab kohus

Kohus võib nimetada isiku, keda ta peab sobivaks ja pädevaks. Enamikul juhtudel nimetavad kohtud eksperdi, kes on kantud ametlikku registrisse.

1b. Eksperti nimetavad pooled

Pooltel on võimalik vaidlustada kohtu nimetatud eksperdi tulemused ja palgata selleks ekspert omal kulul.

2. Menetlus

A) Tsviilmenetlus

Pooled on kohustatud esitama eksperdile üksikasjaliku teabe, juhised ja küsimused.

Kui see on eksperdiarvamuse jaoks vajalik, võib ekspert võtta pooltega ühendust.

Kohus ei jälgi eksperdi uurimise edenemist. Sellele vaatamata peab iga ekspert kohtule teada andma, kas ta loodab lõpetada eeldatava töö õige ajaks. Kvaliteedikontrolli ei tehta. Ekspertiaruannetes esitatud arvamus ei ole kohtutele siduv. Pooltel on võimalik aruanne vaidlustada avalduste või oma palgatud eksperdi aruande esitamise teel enne seda, kui kohtunik asjas otsuse teeb. Kui pool esitab lisaküsimusi või kui kohus vajab lisateavet, võib kohus tellida lisaaruande. Ekspertiarvamus ei ole kohtu jaoks siduv, kuid tavaliselt võtab kohus seda lõpliku otsuse tegemisel arvesse.

1. Ekspertiaruanne

Ekspert esitab oma aruande kirjalikult või suuliselt, kui kohus seda soovib.

Lõpparuandes peab ekspert käsitlema poolte argumente. Aruande ülesehitus ei ole kindlaks määratud ja puuduvad ka muud erinõuded, mida eksperdid peavad oma aruandes järgima.

Kohtueksperdi, atesteeritud hindajate ja kohtutõlkide seaduses on esitatud ekspertiarvamuste koostamise üld- ja üksikjuhised, mis avaldatakse justiitsministeeriumi veebisaidil. Juhised kiidab heaks ekspertide nõukogu ning need sisaldavad ekspertiarvamuse ülesehituse ühtset kirjeldust ja juhendeid ekspertiarvamuste koostamiseks. Kohtueksperdi teadmiste valdkondi ja alavaldkondi käsitlevad üld- ja üksikjuhised võetakse vastu ja avaldatakse ministeeriumi veebisaidil kahe aasta jooksul pärast eespool nimetatud seaduse kohaldamist (kuni 1. jaanuarini 2021).

2. Kohtuistung

Ekspertid on kohustatud osalema kohtuistungil, kui kohus neilt seda nõuab.

B) Muu

Muud menetlused on suuresti samased tsiviilmenetlusega.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 22/12/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Leia ekspert - Rootsi

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Rootsis ei ole ekspertide registreid ega andmebaase ja selliseid andmebaase ei ole plaanis ka luua.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Ei kohaldata.

III. Ekspertide tasustamine

Ei kohaldata.

IV. Ekspertide vastutus

Ei kohaldata.

V. Lisateave ekspertiisimenetluse kohta

1. Ekspertide nimetamine

a) Ekspertid määrab kohus

See, et kohus määrab kohtumenetluses omal algatusel eksperdi, ei ole tavaline.

b) Ekspertid nimetavad pooled

Rootsis palkab kohtumenetluses eksperdid tavaliselt kohtuprotsessis osalev pool, mis tähendab, et tunnistajate suhtes kehtivad eeskirjad kehtivad ka ekspertide kohta („eksperttunnistaja“).

2. Menetlus

Rootsi õigustraditsioon põhineb tõendite vaba uurimise põhimõttel, mis tähendab, et esitatud tõendeid ei lükata tagasi pelgalt menetluslikel põhjustel.

Seetõttu põhineb eksperttunnistaja ütluste väärtus igal üksikjuhul tehtud järeldustel ja antud ütlustel. Ütluse tõendusväärtust hindab kohus ning tunnistaja usaldusväärsuse ja järelduste tegemise pädevuse peavad kindlaks tegema pooled (kontrollimise ja risküsitluse kaudu).

Üldiselt põhinevad Rootsi kohtumenetluse seadustik ja selle tõendamiseeskirjad tõendite vahetu esitamise, menetluse kontsentreerituse ja suulise esinemise põhimõtetel.

Tunnistaja ütlus on kõige väärtuslikum siis, kui väärarvamuse risk on väike. Nii on see näiteks isikliku kohtusse ilmumise korral: kohtul on lihtsam hinnata ütluse usaldusväärsust ja tõesust. Mõnes mõttes tagab see reegel ka poolte õiguse risküsitlusele (säilitatakse menetlusliku võrdsuse põhimõte).

Seoses nende põhimõtetega esitatakse tõendid peaaegu alati kohtuistungil. Seetõttu tuleb tõendeid käsitleda ütlused esitada kohtule otse ja suuliselt.

Kirjalikke ütlusi / kirjalikke tunnistusi / videoküsitlusi isiklikult esitatud ütluse asendajana tavaliselt ei aktsepteerita (välja arvatud alaealiste antud ütluste videosalvestused).

Alates 2008. aastast on väljaspool põhikohtuistungit antud ütluste ning põhiistungil telefoni ja videokonverentsi vahendusel läbiviidava küsitluse kasutamine suuremal määral lubatud: videokonverentsi – mis korraldatakse tavaliselt tunnistaja kohtupiirkonna kohtu konverentsiruumis – peetakse üldiselt kohtusse ilmumisega võrdseks.

Praktikas ei kohaldata kirjalike tunnistuste andmise keeldu arstide ning ametnike või muude teenistujate väljastatud tõendite suhtes; samas oleneb see alati juhtumist ja kättesaadavatest tõenditest.

Kohtueksperdi reguleeritakse Rootsi kohtumenetluse seadustikuga, millega saab tutvuda järgmisel aadressil:

[Rootsi kohtumenetluse seadustik \(1942:740\)](#)

[Rootsi kohtumenetluse seadustik \(1998:000\)](#) (40. peatükk, lk 215 s., ajakohastamata)

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 23/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.